

szerkesztőség, kiadó-hivatal és nyomda

Cluj-Kolozsvár, Str. Baron F Pop, - Brassai-utca 10.

Az Uj Kelet telefonjai Szerkesztőség 977 Kladohivatal 844 Nyomda 879 Héber osztály 455 Za. N. Sz. 558

A kéziratok kizárólag a szerkesztőségnek címezendők. Kéziratokat nem adunk vissza és nem örlhetünk meg

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI NAPILAP

V. évfolyam, 73. szám

Cluj (Kolozsvár) 5682. Nisan 2.

1922. március 31. Péntek

Előfizetési árak

Romániában

Egész évre 320 lei
Félévre 170 lei
Negyedévre 90 lei
Egy hónapra 30 lei
Egy szám ára és vid.

Cs.

Egy hó
Egy sz

lu

Egy hó

Egy szám 1 dinár

Két angol

Palesztinában csaknem egyidőben két angol járt. Az egyik angol előkelő lord, nagy londoni újságok tulajdonosa, erősen konzervatív, abból az angol-szász típusból, amely hideg, kimért és szivtelen tud lenni. Ez az angol főlényes, kissé naiv és beképzelet. Azt hiszi, mindent tud, mert olyan keveset lát, hogy azt hiszi, ezen a szűk határon kívül nincs is semmi. Ezt a semmit felöltözteti főlényével, fontjaival, előkelő állásával és el akarja hitetni még önmagával is, hogy ez a semmi minden. Ez a minden pedig semmi egyéb, mint sötétség, amely betölti az agyát és a szívet és fátyolt von a szemére elé. Ez az egyik angol.

A másik angol az angol-szász faj másik típusa, amely szintén nyugodt és hidegvérű, de ebben a nyugalomban elmélyülés és filozófia van. Ennek az angolnak a szeme messzire ellát és a szíve felfogja az idegen szívek dobbanását. Ennek az angolnak a nyugalma alatt színes emberi érzések vannak, amelyek fájni és örülni tudnak és lelkesedni is. Az ő lelkesedése tele van emberi megértéssel, nem féltelen, mert átszűrte az ész józan kritikáját. És ha ez az angol mégis az ökök filozófikus nyugalmaiból és elárasztja a líra, akkor valami emberfeletlinek kell vele történni. Mert igaz: ez az angol költő és író, de ez az angol politikus és pártvezér is, akit mindig féken tudnak tartani a politikumok és a pártgondolatok. És ez az angol munkászó, akiben nem túlságosan erősek a nacionalista érzések és ha ez az angol lelkesedni tud idegen nacionalizmusért, akkor ebben a nacionalizmusban valami egészen mély, emberi érzés és egészen mély emberi szépség lehet.

Az egyik angol lord Northcliffe, az angol konzervatív politika egyik figurája, a Northcliffe-lapok tulajdonosa és fanatikus antiszemita. A lord mostanában járt Palesztinában, ahol negyvennyolc óra alatt magához szorította a zsidóság összes nyílt és titkos ellenségeit, minden rosszat meghallgatott, ami meghallgatható volt, aztán jachtján vissza hajózott Angliába és lapjában a mindentudás főlényével mondott véleményt Palesztináról. Neki elég negyvennyolc óra, hogy mindeat lásson és mindent halljon. Pedig ha véletlenül negyvennyolc évig élt volna Palesztinában, se látott volna többet annál a sötétségnél és elfogultágnál, amely benne van.

A másik angol Ramsay Macdonald, aki ugyancsak most járt Palesztinában, hetekig volt ott és hetekig kereste az eltűnt fájdalomokat, a vádaskodások okait, a felszín alatt az igazság elfedett rétegeit. Elfogulatlanul ment Palesztinába, azzal az őszinte kívánsággal, hogy igazságot fog keresni, hogy embereket fog megismerni és érzéseket fog megmérni. Őt nem vitte oda a gyűlölet, a szeretet se. Őta megismerni-akarás vitte oda. Megérezte, hogy ezen a misztikus bibliai földdarabon történik valami, egészen esodálatos, egészen rendkívüli, ami lehet jó, lehet rossz: — ezt a való-ságot akarta felfedezni. Ramsay Macdonald felfedezőnt ment, talán hallott valamit, talán olvasott is, nagy emberi gyürkőzéstől, amelyben esodás extázisok vannak, de ugyanakkor hallhatta és olvashatta az ellentábor gunyos

lekicsinyelését és láthatta a lenéző gesztusokat. Ramsay Macdonald tehát elment, hogy a saját szemével és a saját szívével fedezze fel ennek a bibliai földdarabnak zsongó és nehezítő életét.

Es ő is visszatért. A hetek elmúlésében valami egészen megbüvölően nagyot látott, valami egészen megdöbbentően csodálatosot érzett. Talán maga se tudja, melyik a hatalmasabb, a tökéletesebb és szebb, az a kép, az a mozgás, a tettek és akaratok lázadó erőfeszítése, amely beleütközött a szemébe, vagy az ami mindezek mélyén van, nem külső képekben nyilatkozik meg, hanem szinte víziószerű megsejtésekben, amik azonban lenyűgözők. Ő is beszámolt palesztinai útjáról és a „Westminster Gazette”-ben írja szórul-szóra a következőket:

„Ebben az országban van valami, ami túl nő ami nagyról alkotott fogalmunkon. Dántól Bersebaig mentem és ez a megállapítás minden nappal megerősödött bennem. Nincsen olyan hatalom a világon, amely ettől az országtól el tudná venni azt a büvös vonzóerőt, amely a népre hat. Láttam ott e nép elmaradottjait, akik a szent falnál

imájukat morzsolják, a szétzuzott követ esökölják és reménykedésük és hitük lobogó mézesesét meggyújtják. Láttam a Josaphat-völgy számtalan sírját, amely alatt a kiválasztott nép ősei nyugosznak, akik egykoron odavonultak, hogy meghalassák és teljesítsék a bíraskodást. Es láttam az ifjúság, a hívők életét, akik a kiellen pusztaságot növényekkel ékesítik és miként a völgy legény megajándékozza menyasszonyát, szeretettel megajándékozzák földjüket. Ezek mutatják, hogy a zsidóság szívében rajongás van és a zsidó szellemben keresés, amely minden akadályon és végtelen generációkon keresztül megmarad, míg ősi tanítók és a saját szívük próféciái be nem teljesednek.”

Ezt mondja a másik angol, a nyugodt, filozófikus angol-szász, akiből Palesztina esodálatos földje és a palesztinai zsidó emberfeletti erőfeszítése, végtelen tettvégya és kiapadhatatlan energiája lírikust csinált. Ennek az angolnak a példája mutatja, aki Palesztinába a szívével megy ki, annak a szíve, még ha nem is zsidó, ha nyugodt angol-szász is, rajongással és elragadtatással telik meg.

Popovicu és Jorga debattja a kamarában

A magyar képviselők és szenátorok résztvesznek a parlament munkájában. A szocialisták csatlakoznak az ellenzékhez

Az Uj Kelet tudósítójától

A kamara tegnapi ülésén Popovicu Mihály a nemzeti párt nevében válaszolt a támadásra, melyet Antonescu igazságügyminiszter és Bratianu Jonel miniszterelnök intézett az erdélyiek ellen. Kijelentette, hogy a nemzeti párt csak a liberális párt ellensége, nem a régi királyság és nemcsak Erdély, de az egész ország nevében követeli a demokráciát. Azután Jorga beszélt, aki az elnökkel tüzött össze. Jon Matei a választási visszaéléseket tárta fel.

A szenátusban Paál István a magyar parlamenti tagok nevében olvasott fel nyilatkozatot, melyben bejelentette, hogy résztvesznek a parlament munkájában. A magyar képviselők és szenátorok különben Zigre kisebbségi miniszterrel tárgyaltak az esküt nem tett tisztviselők és magyar nyelv használata ügyében. Gróf Majláth püspök is Bukarestben tartózkodik, ahol több miniszterrel fog megbeszéléseket folytatni.

Részletes tudósításunk a következő:

A kamara ülése

A kamara ülése Orleanu elnöklete alatt fél háromkor nyílt meg. A miniszterek közül Vintila Bratianu, Florescu, Vaitoianu, Cosma és Marsescu vannak jelen.

Popovicu Mihály válaszol Antonescu és Bratianu kritikájára és kifejti a nemzeti párt felfogását a régi királysággal szemben:

— Ne cseréljük össze azokat az érzéseket, melyekkel a liberálisok ellen viseltetünk a régi királysággal szemben viselt érzéseinkkel. A nemzeti párt Erdély igazi képviselője, de képviselője az egész román demokráciának is. A liberálisok terrorizálták a választások által Erdélyt és ma is inzultálják. Az erdélyi parasztot láncra verték, ami még a magyarság idejében sem történt meg.

Rámutat arra, hogy az Averescu-kormány két éven át folytatott vizsgálatot, mégsem tudott semmi szabálytalanságot felfedezni a Consiliul Dirigent rováására. A választásoknál elkövetett törvénysértések miatt a nemzeti párt nem működhet együtt a liberálisokkal és ezt a parlamentet nem ismeri el törvényesnek.

Elnök figyelmezteti a szónokot, hogy nem lépheti át a házrend szabályait s először is nagyrabesülésé jelölül engedte beszélni, melyet megismételni azonban nem lehet.

Közben megjelenik Mosoiu, Inculet és Antonescu.

Jorga és az elnök

Jorga az ügyrendhez szól hozzá és kijelenti, hogy tekintetbe kell venni az ellenzék felfogását.

Erre a többség nagy lármába tör ki.

Jorga: Ha Önök így viselkednek egy értelmes emberrel szemben, akkor látni fogják, mi kerül ki a mostani parlamentből. Ha az Önök pártja más magatartást tanusított volna az ellenzékkel szemben, ma más atmoszféra volna a kamarában.

Orleanu elnök: Tán a questort akarja játszani?

Jorga: Ha Ön nem tud eleget tenni az elnök szerepének, kénytelen vagyok a questor szerepét vállalni.

Elnök: Ön azt hiszi, mindent tud. Nem akarja elismerni, hogy vannak dolgok, amit más jobban tud.

Jorga: Galac kissé messze van a központtól. (Oriási derűtség.)

Ezután a mandátumok hitelesítéséhez fognak hozzá. A Torda-Aranyos megyei mandátumokat veszik sorra.

Lázár Aurél, Moldován Valér képviselőségének visszaütasítását kéri.

Utána Agarbiceanu, a „Patria” főszerkesztője beszél.

Agarbicianu: A szellemi kötelékek olyan erősek a románok között, hogy nem lehet gyűlöletről beszélni. Ha gyű-

lölet volna, ez azt jelentené, hogy a száj saját testét marja. Mi a teljes szellemi egyesülést akarjuk, de nem akarjuk a pártegyesülést. (A többség idegesen hallgatja a szónokot.)

Jon Matei beszél, kinek mandátumát megtámadták, amely ellen Manu pap nyilatkozott.

Az udvarhelyi mandátumok igazlása után Binianu a dumbovitai mandátumot támadja meg.

Hogyan választottak

Binianu: Liberális uraim! (Nagy derűtség.) Ez a választás Vaitoianu tábornok érdeme, az ő ügynekei terrorral és csalásokkal hajtották végre a választást. Iszákos banda, akit a sziguranca és a csendőrség támogatott. Amelyik parasztról azt hitték, hogy az ellenzékkel szimpatizál, letartóztatták.

Liberálisok: Bizonyítékokat kérünk, nem szavakat.

Binianu: Bizonyítani fogok. Egy becsületes bírót Beszarabiába helyeztek át, mert ok nélkül nem akart senkit letartóztatni.

Florescu miniszter: Szabálytalanságok miatt helyezték át.

Binianu: Alkalmam lesz az ellenkezőjét bizonyítani interpelláció kapcsán.

Egy hang: Még is résztvesz az üléseken? (Nagy derűtség.) Ezután tovább folytatták az igazolásokat.

A szenátus ülése

A szenátus ülést Ferichide elnök három órakor nyitja meg. A miniszterek közül Constantinescu és Sassu miniszterek jelentek meg. Buturianu, Jorga nyilatkozatát olvassa fel ezután több mandátumot hitelesítenek. A hitelesített mandátumok: Beszterce, Nagyenyed, Gyulafehérvár, Déva, Resica, Kapus, Orsova és Karasszeverin.

Paál István magyar szenátor nyilatkozatot olvas fel, amely szerint a magyar szenátorok az ország és a magyar nemzetiség érdekében résztvesz a tárgyalásokon. Nyilatkozata nagy meglepetést keltett, mert köztudomás szerint ennek a nyilatkozatnak a tartalmáról a magyarság parlamenti képviselőinek nem volt tudomása.

Micsa Livius dési szenátor és Ferichide elnök között az igazolási vita folyamán heves összetűzés volt, melynek folyamán Micsa kijelenti, hogy Erdélyben az agitáció nem fog véget érni, míg semleges kormány alatt új szabad választások nem lesznek. Az ülésen tizenkét erdélyi mandátumot igazoltak, miután az ellenzék nem hozott fel alapos és súlyos argumentumokat azoknak megsemmisítésére.

A bizottságokban

Bukarest, március 30. (Lux.) A nyolcadik szekció ülésén Madgearu parasztpárti vezér az ifjori választásokon elkövetett szabálytalanságokról beszélt. A bizonyítékokat a parlament nyílt ülésén fogják letárgyalni.

Dolgoznak a magyar képviselők

Bukarest, márc. 30. (Lux.) Zigre kisebbségi államtitkár megbeszélést folytatott Nagy Károly, Paál István, Bernády György és Kovács Kálmánnal, az esküt nem tett tisztviselők és a magyar nyelv használatáról.

Gróf Majláth erdélyi püspök kihallgatáson fog megjelenni a kultusz-, hadügy- és a földmívelésügyi minisztereknél. Majláthot a királyné holnap fogja fogadni. Teutsch, szász püspök, tegnap jelent meg a királynénál kihallgatáson.

A nemzeti párt visszautasítja Radulescu-Motru vádjait

Radulescu-Motru egyetemi tanár cikke, amelyet Maniu táviratával kapcsolatban írt az „Idea Europeana”-ban és amelyben azzal vádolja a nemzeti pártot, hogy vezéreinek európa készületét és széleskörű tapasztalatait nem használta fel a demokratikus politikai ideológia átültetésére a régi regátba, az erdélyi politikai körökben nagy feltűnést keltett. Radulescu-Motru személye a demokratikus román politikai körök előtt, mindig rokonszenves volt, véleményét mindig figyelemmel kísérték. A nemzeti párt sajtója és publicistái sorra válaszolnak és kimutatják, hogy a párt nem volt még abban a helyzetben, hogy hivatalának megfeleljen. A „Lupta” tegnapi számában Stefan Josif és „Gazetta Transylvaniei” főszerkesztője írt hosszabb cikkeket:

— Feladatainkkal mindig tisztában voltunk — írja Josif. Vezéreink működését, akiknek tehetősége Tisza vaskeze alatt is kiforrott, nem kell a román politikai elizmus szorosabb megítélésére. Az oligarchia, amelyet családi kötelékek fűznek szorosra és amelyet ma le kell küzdenünk, erősebb és vakmerőbb, mint a magyar reakció volt. Ezt az oligarchiát a laborum sem döntötte meg. Nem ismertük azonban a régi politikai élet rejtett rugóit és ez magyarázza a határozatlanságot, amelyet a nemzeti párt eddig tanúsított. Most már ismerjük egymást. Erdély a tettekre tér át.

A szocialisták együtt működnek az ellenzékkel

A szociáldemokrata párt mai konferenciáján elhatározták, hogy ugyanazon álláspontot foglalják el, mint a többi ellenzéki pártok. A parlamentet nem ismerik el törvényesnek. Dr. Pistiner, a párt egyetlen képviselője a parlament egyik legközelebbi ülésén fel fogja olvasni a párt nyilatkozatát.

Az egységesítő bizottság feloszlásának kulisszatitkai

A rezortok megmaradnak

Az Uj Kelet tudósítójától.

Az egységesítő bizottság hirtelen való feloszlása széles körökben keltett őszinte megütközést. Senki sem tartotta valószínűtlennek a bizottság megszűntetését, hiszen körülbelül fél év óta dolgozott valamit ez a hivatal és a különböző főigazgatóságokhoz tartozó ügyeket maguk az illetékes osztályok végezték el vagy a főigazgató utasítása szerint, súlyosabb esetekben a megfelelő bukaresti kormányhatóságok döntése értelmében. Sok keresnivalója tehát nem volt az egységesítő bizottságnak, de mert senki sem hitte volna, hogy a hivatal derék tisztviselőit és különdöntőszemélyzetét máról holnapra kenyer nélkül fogja hagyni a kormány. Ekkor tett állami tisztviselők voltak ezek, némelyeknek a kinevezése királyi dekretumon alapult. Nem kétséges, hogy egy kis jóakarattal gondoskodni lehetett volna elhelyezésükről. A vidéken hány szolgabírói hivatal, körjegyzői hivatal van, ahol a munka tulzafaltsága és kevés személyzet miatt úgy felhalmozódik a munka, hogy az egyéves restanciák nem mennek ritkaságszámba. Az ilyen helyeken nagyon jól ellehetett volna helyezni a néhány tisztviselőt.

Csak hogy ugylátszik a kormány takarékosági politikáját a legkíméletlenebbül, emberi szempontok kihagyásával is keresztül akarja hajtani. Erre vall épen az egységesítő bizottság személyzetének kurtán-furcsán való elintézése. Simionescu, a kolozsvári pénzügyi főigazgatóság vezetője, aki szerdán délelben érkezett Kolozsvárra, elmondotta a feloszlás elözményeit. A főigazgató Bukarestben utasítást kért különböző országreszi adóügyekről, azonfelül

megbeszélte Vintila Bratianu pénzügyminiszterrel a tisztviselői fizetések folyósításának ügyét.

Ezek a tárgyalások a pénzügyi főigazgató előadása szerint így folytak le:

— Szóba került az egységesítő bizottság feloszlása. A pénzügyminiszter ur — mondotta Simionescu — kijelentette, hogy ezt minden körülmények között végre kell hajtani. A beszélgetéseknél jelen volt Mihali Tivadar is, aki kérte a pénzügyminisztert, hogy hivatalnokait készíttesse elő erre a dologra és minthogy több család ember is van közöttük, adassék mód elhelyezkedésükre.

A pénzügyminiszter hajthatatlan maradt. Mihali Tivadar erre ebben az ügyben a miniszterelnökhez fordult, aki azonban udvariasan elhárította magától a dolgot és azt mondta,

Kurt Blumenfeld Temesváron

Az Uj Kelet tudósítójától

A kelet-európai körökön levő Kurt Blumenfeld vasárnap délelőtt érkezett Temesvárra Kohn Sári, a berlini iroda megbízottja és dr. Weisburg Chaim kíséretében. Este a tisztikaszinó nagy termében hatalmas népgyűlés volt. A jelenlevők legnagyobb része zsidókból állott; de igen számos nemzsidó hallgató is vegyült a közönségbe. Az első sorokban ott ült Gavanescu tábornok, aki feszült érdeklődéssel figyelte az előadást.

Rothbart Jakab rövid üdvözlő beszéde után Kurt Blumenfeld megkezdte beszédét. A kétezer esztendő óta paragon heverő Palesztina felépítése világtörténelmi probléma, — mondotta bevezetésül — egyuttal azonban igen súlyos probléma is. És ezt a problémát mégis meg kell oldani. Ez az összes zsidóknak érdekében áll, akár cionisták az illetők, akár nem. Lefesti a zsidóság helyzetét az egész világon és arra a végső következtetésre jut, hogy mindenütt hiányzik talpunk alól a biztos talaj, hogy csak akkor fogják őket egyenértékű embereknek tekinteni, ha az ősi országban újra visszatérnek és érintkezésbe kerülnek az anyafölddel. Beszédének további folyamán

tiltakozott az ellen, hogy a zsidóságot dekadenciával vádolják.

Hivatkozott arra, hogy a ma élő zsidók erős és büszke embereknek utódai, akik évezredekben keresztül ellent tudtak állani minden üldözöttségnek és gyalázatnak tartották volna, hogy kivonják magukat a megpróbáltatások alól. Ilyen népek nem szabad elpusztulnia a föld színéről, ennek a népeknek továbbra is élnie kell.

Rendkívül érdekes módon állította Blumenfeld a hallgatóság elé a Palesztina-problémát. Palesztina újjáépítésében a világ minden zsidójának részt kell vennie, minthogy létük és nemlétük kérdése ez. Ha sikerül Palesztinában a zsidó államot újra felépíteni és a zsidókat, akik eredetileg földművesek voltak, újra visszatéríteni az ekéhez, más szóval a zsidó kereskedőt produktív emberré alakítani,

akkor az antiszemitizmus az egész világon csatát veszített.

Azonban ha nem sikerülne a dolog, akkor az egész világ joggal fogja állítani, hogy a zsidóság destruktív elemet képvisel a népek között és hogy produktív munkára nem alkalmas. A Palesztina-probléma visszahatása a világ összes zsidóságára nézve tehát kézenfekvő. Ezt Németország külügyminisztere, Rathenau is

hogyan nem avatkozhatik a pénzügyminiszter rendelkezéseibe.

A pénzügyminiszter egy újabb tanácskozás közben kérte az urakat, hogy a feloszlás elhatározását tartásuk titokban és csak három-négy nappal április elseje előtt közöljék a tisztviselőkkel. Mihali és Simionescu természetesen kénytelenek voltak a miniszter kérését teljesíteni, de közben megpróbálkoztak mindenféle intervencióval, hogy a hivatalnokok sorsán segítsenek. Eddig azonban nem sokat intézhettek el, bár megvan a remény arra, hogy a közfelháborodás nyomása alatt ezek az emberek elhelyezhetők lesznek.

A kormány egyébként a kolozsvári rezortok feloszlásának ügyével is foglalkozott és elhatározta, hogy egyelőre mint bevált közigazgatási szerveket továbbra is fentartja.

belátta, aki mindamellett, hogy tipikusan asszimiláns zsidó, mégis teljes lelkesedéssel állott a Keren Hajjeszód szolgálatába. Az ő példáját a legtöbb és a legelőkelőbb zsidók követik és azok is, akik nem vallják ugyan magukat nemzeti zsidóknak, azonban Palesztina újjáépítésén mégis teljes erővel segítőkészek.

Voltak és vannak nagy lelkesedésű férfiak, akik dacolnak minden veszedelemmel, uttörőknek mennek ki Palesztinába, hogy ott aruk verjék fel a munkájukat meg a földet.

Az uttörőink életüket áldozzák oda Palesztináért. A szétszórtásban élő zsidóknak kötelessége, hogy az újjáépítés ügyét pénzzel támogassák. Ha majd egyszer Palesztinában kétmillió zsidó földműveléssel és iparral fog foglalkozni, akkor majd a szétszórtásban élő többi tizenkétfélmillió zsidó bátran hivatkozhatik testvéreinek konstruktív munkájára Palesztinában. Palesztinában már ma is olyan nemzedék nőtt fel, amely erős és bátor, mint az ősei és amely nagyon előnyösen különbözik az inaktív munkára kényszerített diaszpóra zsidóságától.

Orkányszerű taps mutatta, hogy a világos fejtegetések termékeny talajba hullottak Temesváron. Kurt Blumenfeld beszédének hatása nyomán másnap, hétfőn délelőtt megindult a gyűjtés a Keren Hajjeszódra. Az első három jegyző, akik közül egyik sem cionista, összesen

e y félmillió lejt jegyeztek a Keren Hajjeszódra.

Hétfő este a belvárosi hitközség üléstermében zártkörű gyűlés volt csak cionisták részvételével. Mintegy két órán át ismertette itt Kurt Blumenfeld a cionista szervezet belső helyzetét s a Palesztina-munka jelenlegi állását. Beszéde hatása alatt

valósággal tolongtak az asztal körül, hogy aláírják a maaszter-kötelezvényt.

Csupán kis emberek jegyzéséből mintegy 240.000 lejt gyűlt össze alig néhány perc leforgása alatt.

Kedden délután Déznai igazgató felkérésére a zsidó liceum felső osztályos növendékei előtt tartott Kurt Blumenfeld előadást a zsidó ifjúság nemzeti feladatáról. Különösen a héber nyelv tanulásának szükségességét hangsúlyozta. Kedden este dr. Vértes Adolf, Totis Rezső és Rothbart Jakab által a Lloyd Klub helyiségében rendezett teaestélyen meghívott társaság előtt ismertette a Keren Hajjeszód szükségességét. Temesváron az előjelek szerint mintegy tízmillió lejt jegyzésre van kilátás.

HABIMA ZSIDÓ SZINPAD

Április elsejétől Kolozsváron vendégszerepel

Művészei a jiddis-színészet legjobbjai
Darabjai az új zsidó színmű-irodalom bevált alkotásai

Statiszták jelentkezése az Uj Keletnél

Egy tör

amelyben katonáról fiúról és ap

Roggel kil riporter, melyc azután leverte egre sűrű fe gondviselés és befordul a fall álmlában eszél törvényszéken tartanak itele néhány nap m fizetést kap az fehé angyalk bíróság fölé és Lány, aki szé szaggattottan f

Ebből köv szerencsétlen tizenkét órak bizony ezutta győződnie ar nem állott meg A törvényszék talált, a hadbí már senki, an szüksége volt.

Ment, me mulva kiért a kávéház előtt emberek Ter ciora gondolt, kapta az urát sétál es vitrio és szomoruan mindössze egy gett, habzó, k őt álltak körü

— Ha leg dolta az ön kezne a me göresöt kap é a halott mellé

Azonban mert a mentő frissen beszer a riport-témát teret, amikor néhány ember rágba, ruda szetten az u gondolt elvet nyes nappal most üldözöbe ten kénytelen hogy csupá gypmester v ember állott m a hajszát és kások egy ár kutuskát vitt lökte.

— Látja vadászat hang

Kérdőjellel — Azt ak hangfogóval?

Nem hang azért felvilágo

— Ezelőtt nyitott a kuty már arra is l

Szegény f vele nevetnie tartották voln de nem látha utolsó pillan elé, akinek o frissen sült t

Halkan, lépkedett a c doit, hogy, lene választan

A fiu pedig, hogy az utár lyen gondola egy sarkon é Pár perc mul tona is megá — Eladó — Igen.

A katoná kezét a nac fenséges nyu Aztán kivett megette. A tonánál is azután zsebk ját és a legn dezte.

Szerűan este a tiszti kaszinó nagytermében Kurt Blumenfeld, Kohn Sári kisasszony az ifjusági, illetőleg női mozgalmakról beszéltek.

Csütörtökön Lugoson beszélt Blumenfeld az ottant cionisták meghívására, kik egy félmillió lei lejegyzését garantálták. Tekintve, hogy Lugos mindössze 1700 zsidó lelket számol, a vállalt összeg mindenben kielégítő és példaképen állhat az összes zsidó községek előtt.

PILPUL

(*) Németország nem bírja el azokat a terhes kötelezettségeket, amelyeket a jóvátételi bizottság reá hárított. Párisban most két dologtól félnek. Először attól, hogy Németországra nem fog fizetni, azután attól, hogy fog fizetni, de haragudni fog Franciaországra és az elbirhatatlan feltételekért egyedül Franciaországot teszi felelőssé. A hatvan milliárdot Franciaország jóformán csak magának követeli, de a német gyűlöletet percentuálisan szeretné szétosztani a szövetségesek között, hogy azok is kapjanak valamit. De még tovább is megy a franciák, hogy ők nem bánják, ha Németország új javaslatokat terjeszt a jóvátételi bizottság elé, mert ha csak tárgyalni kell, hát szívesen tárgyalnak újból a jóvátétel kérdéséről. Természetes. Franciaországra is haragszik a jóvátételi bizottságra, de nem szidhatja, mert annak az élén Dubois áll, aki francia. Németországnak azonban se inge se gallérja ez a Dubois, Németország tehát akár a világból is kiátkozhatja. Az adoma két síhedere is így könnyített az elkeseredettségén. Az anyám nem akar pénzt adni, — mondja az egyik — de mit csináljak, az anyámat nem szidhatom. Hallgatja a másik és ezt mondja: Az én anyám is ilyen, de mit csináljak, az anyámat nem szidhatom. De tudod mit a fene egye meg az anyádat. Ha akarsz, most te az én anyámat szidhatod.

(*) Amerikai zsidók arra kérték Amerika magyar követét, haddjon oda, hogy szüntessék meg Magyarországon a numerus clausus és a többi zsidóellenes rendeleteket is. A követ kijelentette, hogy ő a liberálisusért és az emberi egyenlőségért küzd és ebben az esetben is így fog cselekedni. Most csak az a kérdés: európai, vagy kurzus-értelemben küzd-e az egyenlőségért? Mert a kurzus a numerus clausus szintén az emberi egyenlőség érdekében hozta be. A kurzus azt mondta, a zsidók felsőbbbégükkel szorítják le a versenyről a magyarokat. Kultúregyenlőséget kell csinálni, de ezt csak úgy lehet, ha a zsidók, akik leleményesebbek, nem járhatnak az egyetemre, de a keresztények, akik kevésbé ügyesek, oda járhatnak. A numerus clausus tehát kiegyenlíti a differenciát és így végeredményében az emberi egyenlőséget szolgálja. Hát nem lehetetlen, hogy majd ezt írja haza a követ ur: kérlek benneteket, olyan politikát csináljatok, amellyel az egyenlőséget tudjátok elősegíteni. És a kurzus visszaír: kérlek szépen, gróf ur, hiszen azt csináljuk. A numerus clausus is azért van, hogy a zsidó ne legyen okosabb, mint például Haller és Ereky, akik kitűnő magyarok, de nem nagyon okosak. Láthatod, hogy mi is az egyenlőségért küzdünk.

(*) Anglia elismerte Amerika követelésének jogosságát, ami azt jelenti, hogy Németország köteles Amerikának is megfizetni a rajnai megszállás költségeit. Ezzel szemben Amerika humánus álláspontra helyezkedik és azt mondja, nem kell, hogy Németország pénztlen fizesse meg a tartozásait, megfizetheti arukban is. Legszívesebben festékanyagot fogadna el, mert zsidó szerint leginkább ez kell Amerikának. Csakugyan az kell, mert sürgősen át kell fenyenie a politikáját, amely eddig elnéző tendenciával kötelezte le Németországot. A génuai konferenciára már ezt az átfestett politikát viheti el Amerika és átfestett padokról érvényesítheti követeléseit. És miután most már bőlegesebben használhatja a festéket, talán még azt is rápingálhatja a konferencia termének falaira: Vigyázat, mázolja!

Egy délelőtti története,

amelyben szó lesz egy katonáról, egy cukrászfiúról és több érdekes apróságról

Reggel kilenc órákor felébred a riporter, melyet és szomorúan lélegzik, azután leverten konstatálja, hogy az égre sűrű fellegek terített az isteni gondviselés és előlötti elkeseredésében befordul a falhoz és újra elalszik. Félálomában észre jut, hogy tíz órákor a törvényszéken egy apagyilkos fölött tartanak ítéletet és észre jut, hogy néhány nap múlva elseje, amikor is fizetést kap az ember, de csakhamar feketé aranykák terítik szárnysíkat a valószínűség fölött és rejtekhelyéről előbújik a lány, aki szép és a riporter halkán és szagátottan felkacag.

Ebből következik azután, hogy a szerencsétlen fiatalember csak déli tizenkét órákor kerül az utcára és bizony ezáltal ezredszere kell meggyőződnie arról, hogy az idő kereke nem állt meg azáltal amíg ő álmodott. A törvényszéken már egy lelkét sem talált, a hadbírószágon szintén nem volt már senki, anyagra pedig mégis csak szükség volt, mert írni kell.

Ment, ment tehát és néhány perc múlva kiért a Mátyás-térre, ahol egyik kávéház előtt csoportokban állottak az emberek természeténél fogva szenzációra gondolni, egy asszonyra, aki rajta kapta az új, amint szeretője karján sétál és vitriolt öntött a szemek közé. És szomorúan kellett tapasztalnia, hogy mindössze egy szívbajos ember fetrongett, habzó, kirlődő szájjal a járdán és ő állt körül a kíváncsi emberek.

— Ha legalább meghalna! — gondolta az önző riporter — és megérkezne a menyasszonya, aki nevetőgörsöt kap és úgy kellene elvonszolni a halott mellől!

Azonban erre nem volt remény, mert a mentők rövidesen megérkeztek frissen beszerzett autójukkal és elvitték a riporter-t. Még egyszer körüljárta a terület, amikor arra lett figyelmes, hogy néhány ember meztelán, rongyos nadrágban, ruddal a kezében, fut eszevesztetten az út közepén. Most megint gondolt elvetemült betörőkre, akik fényes nappal kiraboltak egy üzletet és most földözbe vették őket, de ismétlen kíváncsian volt meggyőződni arról, hogy csupán néhány lelkiismeretes gromester vértzi hivatását. Egy fiatal ember állt mellette, aki nevetve figyelte a hajszát és mikor a becsületos munkások egy ártatlan, kapálódzó kis fehér kutyusát vették a kocsai után, oldalba lökte.

— Látja kérem — mondta — kutyaválasztás hangfogóval.

Kérdőjellel görbült.

— Azt akarja kérdezni, hogy miért hangfogóval?

Nem nagyon akarta kérdezni, de azért felvilágosította:

— Ezelőtt legalább sikoltott és vonnyított a kutya, mikor elfogták. Most már arra is lusták. És megint nevetett. Szegény fiatalembernek muszáj volt vele nevetnie, mert különben butának tartották volna. Ránézett a toronyóra, de nem láthatta meg az időt, mert az utolsó pillanatban egy cukrászfiúr állt elő, akinek oldalán egy kosár volt, tele frissen sült tésztákkal.

Halkán, mint egy elgondolt sóhaj lépkedett a cukrászfiúr után és arra gondolt, hogy, ha még egyszer pályát kellene választania, cukrászfiúnak menne. A fiú pedig, aki aligha tudott arról, hogy az utána baktató fiatalembert milyen gondolatok foglalkoztatják, megállt egy sarokban és letette a kosarat. Várt. Pár perc múlva egy jól öltözködött katonára is megállt előtte és megkérdezte:

— Eladó a sütemény?

— Igen.

A katonára kivett egy darabot. Egyik kezét a nadrágzsebbe süllyesztette és fenséges nyugalommal megezte a tésztát. Aztán kivett még egy darabot és azt is megezte. A cukrászfiúr talán még a katonánál is jobban élvezte. A katonára azután zsebkendőjével megtörölte a száját és a legnagyobb flegmával megkérdezte.

- Mennyi volt ennek az ára?
- Öt lei.
- De nincsen pénzem.
- Nincsen? — És a cukrászfiúr mosolygós szája egy pillanat alatt elkomorult. A katonára viszont mosolyogni kezdett.
- Hát mit csinálják?
- Fizessen!
- De ha nincsen pénzem.
- A cukrászfiúr belül még reménykedett, hogy a katonára csak évelődik.
- Dehogy nincsen pénze! Csak viccel velem.
- A katonára megfordult és monni akart.
- Hová megy? Na menjen!
- Rendőr! — Hangzott a kétségbeesett kiáltás.
- Ne ordíts kölyök — fordult vissza — mert lekenek egyet.

Nagyon szép székely dialektussal beszélt. A cukrászfiúr rávetette magát. — Fizesse meg amit megevett! Rendőr! Odajött egy rendőr, de a katonára csak félkezével ellődítette. A rendőr sárga, erre még három rendőr jött. Így sem bírtak vele. Egy konflis megállt a csoport előtt, mert azt mondani sem kell, hogy ekkor már egy egész csoport vette körül őket. Leszállt a kocsi és a rendőrök segítségével nagynehoezen felültették a katonára, aztán elhajtották. A cukrászfiúr visszament a sarokra. Nagyon ki volt pirulva. Hát még amikor meglátta, hogy a kosár tartalma elpárologott! A riporter kissé kárörvendően nevetett. Aztán bement a szerkesztőségbe és megírta ezeket.

— H. L. —

Hír Lenin haláláról

A Havas-ügynökség jelenti milánói és firenzei jelentések alapján. Radek Stinessel tárgyal. Francia obstrukció Génuában

Orosz-román háboru esetén Jugoszlávia semleges marad

Belgrádból ma a következő szenzációsan hangzó távirat érkezett. Valamennyi szerb lap azt a hivatalos forrásból eredő hírt közli, hogy Románia felszólítást intézett a belgrádi és a prágai kormányokhoz, milyen magatartást tanúsítanak egy

orosz-román fegyveres konfliktus esetén. A jugoszláv kormány hírszerint arra az álláspontra helyezkedett, hogy megőrzi semlegességét. Csehszlovákia még nem foglalt állást. A hír meglehetősen feltűnést keltett. Itteni politikai körökben mitsem tudnak arról, mintha orosz-román háborus konfliktus fenyegetne. Háborut elképzelni mozgósítás nélkül lehetetlen és Románia részéről még semilyen lépés nem történt. Jönnek ugyan hírek róla, hogy Oroszországban

a kiev-odesszai vonalon csapatösszevonások

vannak és egy tegnapi táviratunk azt jelentette, hogy Bratiano miniszterelnök még Génuában előtt sűrűsen Párisba utazik, hogy Bessarabiának Romániához való csatolását elismertesse a hatalmakkal. Rómából nem kisebb szenzáció érkezik:

Lenin meghalt.

A Havas-ügynökség szerint firenzei és milánói lapok biztos forrásból nyert értesülés alapján írják meg a hírt. Ha a milánói lapok között ott van a „Corriere della Sera” is, amelynek a hírszolgálat a legjobbak közé tartozik, nem lehetetlen, meglehet, hogy a híradás megfélel a tényeknek. Lenin már régóta betegeskedik, legutóbb Berlinből hívták hozzá egy híres orvosprofesszort, aki súlyosnak találta állapotát. Legutóbb a „Newyork Herald” tudósítójának mondotta Lenin, hogy ha egészségi állapota megengedi, biztosan elmegy Génuába, ahol elsősorban Lloyd George miniszterelnökkel óhajt beszélni.

A szovjetkormánynak a nyugati államok részéről való elismerése kívánatos, de nem okvetlenül szükséges. Oroszországnak szüksége van a világra, de a világnak is Oroszországra. A „Newyork Herald” tudósítója megjegyzi, hogy

Lenin nagyon beteg

ember benyomását teszi. Ha Lenin halála híre igaz, akkor Oroszország sulyos személykrízis előtt áll. Nagy nehézségeket fog okozni Lenin utódának kérdése.

Az oroszok közben erősen dolgoznak mindenütt. Radek népbiztosuk már tegnap jelentették, a szov-

jetkormány megbízásából tárgyalásokat folytat a német kormánnyal. Ma a német nehézipar koronázailan királyával

Stinessel tárgyal Radek.

Stinnes kijelentette, hogy legfőbb ideje, hogy Németország felvegye a legintenzívebb kereskedelmi összeköttetést Oroszországgal.

A „Petit Parisienne” szerint Franciaország képviselői tüntetőleg otthagyták Génuát,

ha ott a leszerelés és a békeszerződés revíziója tárgyalás alá kerül. Antonescu, Románia párisi követe kijelentette, hogy a kisantant a génuai konferencián egységes álláspontot fog elfoglalni.

A rejtelmes amerikai koporsó

Holttestet hozott-e Klein Mózes vagy aranydollárokat? A hatóság nem merle felnyitni a koporsófedelel

Szenzációsnak ígérkező büntény híre járta be tegnap Kolozsvárt. Mésébe illő kincs-csempészetről beszéltek, hogy horribilis értékű dollárt és aranypénzt akartak Amerikából Romániába csempészni, de a kolozsvári vasuti vámőrség őbersége megakadályozta ezt a büntényi krónikában páriát riktó csempészetet. A hír, mely lázba hozta a közvéleményt, a reggeli órákban kelt szárnyra. Az Uj Kelet munkatársa felkereste Balassan főügyészt, akinek állítólag már előzőleg tudomása volt a nagystíliu valuta-csempészetről. Balassan főügyész szösz szerint a következő nyilatkozatot tette:

Tegnap feljelentés érkezett a kötegyáni ügyészséghez, hogy ma reggel egy vasuti kocsit érkezik Kolozsvárra, mely koporsót hoz Amerikából. A feljelentés szerint a koporsóban, melyben állítólag egy évvel ezelőtt meghalt romániai származású ember exhumált holtteste fekszik, nem emberi hulla van, hanem 40-50 millió lei értékű dollár és aranypénz, melyet limlommal takartak le a vámhivatalnokok félrvezetésére.

A magam részéről misztifikációnak tartom a feljelentést, mely csak félre akarja vezetni a hatóságokat. Lehetetlennek tartom, hogy valaki még csak a gondolatára is jutott volna annak, hogy Amerikából ilyen horribilis kincset

csempészen koporsóban annyi vámvizsgálat mellett Romániába. A szükséges óvatosság miatt azonban utasítottam a vasuti vámhivatalt, hogy a gyanus vagonat kapcsolja le a szorélyvárról, mert a hatóságok képviselőinek jelenlétében ma délután három órákor fel fogjuk bontani a koporsót, hogy meggyőződjünk a feljelentés alaptalanságáról.

A rendőrség, sziguranca s a törvényszéki orvosi hivatal több tagja le-sietett az állomásra, hogy a pillanatok alatt hírhedté vált vasuti kocsit megtekintsék, de a vagon felnyitását a vámhivatal nem engedte meg.

Délután négy órákor körülbelül husztagu csoport jelent meg a vasuti pályaudvaron, hogy a koporsót felbontsa. A hivatalos bizottság tagjai Constantinescu komisár, a vámhivatal főnöke, Sibianu vasuti állomástfőnök, Mencia százados és Goşa hadnagy, a vasuti pályaudvar őrzetere kirendelt militarizált csendőrség tisztjei, Dragomir signanța-subcomisar, dr. Hossu Stefan törvényszéki orvos és Mundrucz detektiv voltak. Kivülük megjelentek még a sajtó képviselői, a büntényi fényképész, valamint a Schenker et Co. szállítócég kolozsvári fiókjának a főnöke

A vörösré, festett „Württemberg 33947” jelzésű tcherkocsi a repülőhid mögötti mellékvágányok egyikén vesztegelt. Mellette tartózkodott Klein Mózes newyorki illetőségi egyén, aki a koporsót Amerikából Hamburgon, Németországon, Csehszlovákián és Nagyváradon át mindvégig elkísérte. Klein Mózes, aki egy newyorki vendégül ültetve-tője, elmondotta, hogy a koporsóban a felesége nyugszik, aki február 15-én halt meg. Az asszony utolsó kívánsága az volt, hogy szülőföldjén, Csernovicban temessék el és ezért Klein Mózes február 23-án hajóra ült a koporsóval, melyet egy pillanatra sem hagyott el. Minden vámvizsgálaton akadálytalanul átengedték a halottat és ma délután két órákor tovább akart utazni Bukovina felé, de nem engedték.

Constantinescu vámhivatali főnök intésére a vasuti kocsit toloajtjáról letépték az ólomlombát, mire látható lett a koporsó. Két méter hosszú, hetvenöt centiméter széles és ugyanolyan magas, tömör deszkából összeállított fehér faszekrény, melyet vastag rézdírokkal erősítettek a kocsifalhoz. A koporsó köpönyegének oldalán két erős vörösrézfogantyú volt a szállítás megkönnyítésére. A bizottság tagjai felszállottak a kocsit belsejébe s hozzáfogtak a zárólmok lefejtéséhez. Ezalatt a fényképész felállította a gépet, hogy felvételt készítsen a koporsóról, de Klein Mózes hevesen tiltakozott ez ellen.

A holttest az enyém és nem engedem meg, hogy megcsufolják a halottat.

De amíg odafordult a koporsó fölé hajló hivatalos emberekhez, megtörtént a fényképfelvétel.

Már javában bontogatták a koporsó faköpenyegének eresztékait, mikor a Schenker-cég főnöke, aki a szállítást intézte, azt a kérdést vetette fel, hogy ki fogja a koporsó rendbehozatalának a költségeit viselni. Sibianu állomásfőnök erre kijelentette, hogy a CFR minden felelősséget elhárít magáról, mert a szállítmány felett jelenleg a vámhivatal rendelkezik. A szállítási cég képviselője felelőssé tette a bizottságot azért is, hogy a koporsó feltartóztatásával nem érkezhett meg a kikötőt időre Csernovicba. Végre a bizottság azt a döntést hozta, hogy mivel a koporsó felbontása nagy felelősséggel jár, a kocsit egy még ma induló tehervonathoz csatolják és értesíteni fogják a csernovici vámőrséget és állomásfőnökséget, hogy az ottani hatóságok esetleges kívánságára bontassa fel a koporsót. Klein Mózes pedig jegyzőkönyvet yéttettek fel, melyben kijelenti, hogy a koporsóban nem aranydollárokat akart csempészni, hanem feleségének, négy gyermeke anyjának a holttestét szállítja haza örök pihenőre.

A Kereskedelmi Alkalmazottak helvi csoportja, április hó 2-án, vasárnap délelőtt 10 órákor, taggyűlést tart a Redutban, Unió-utca 21.

kasziro nagy-ld, Kohn Sari illetoleg noi

kasziro nagy-ld, Kohn Sari illetoleg noi

kasziro nagy-ld, Kohn Sari illetoleg noi

Amerika köve-ami azt jelenti, eles Amerikának megszállás költ-Amerika humá-ekkedik és azt gy Németország tartozásait, meg-Legszivesebben el, mert ezidő-tell Amerikának mert sürgösen át-át, amely eddig telezte le Német-onferenciára már at vihetti el Ame-ról érvényesítheti most már bősé-a feséket, talán a konferencia-ázat, mázolja!

HIREK

— **Mária királyné és a trónörökös Belgrádban.** Bukarestből jelentik: Mária királyné és Károly trónörökös Belgrádba utaznak. A trónörökös onnan folytatja útját Athénba, ahonnan újra visszatér Belgrádba. A királyné és a trónörökös jövő esztendőre térnek vissza Bukarestbe.

— **Tea a külügyminisztériumban az új képviselők tiszteletére.** Bukaresti munkatársunk jelenti: A külügyminisztériumban szerdán este tea volt az új képviselők tiszteletére.

— **Emile Boutroux utolsó gondolata.** Párisi levelezőnk írja: Az elmúlt héten a Fondation Thiersben egy plakettet lepleztek le, a háborúban elhunytak emlékére. Nagy ünnepség volt, amelyen Jules Cambon, a nagykövetek tanácsának elnöke, Ribot, Emile Picard, Buat és Crepy tábornok is megjelent. Rebellian elnök megható beszédet mondott, majd bemutatott egy papírgyűjtést, amelyre a nemrégiben elhalt Emile Boutroux, épen a háborúban elhunytak emlékére rendezett ünnepséggel kapcsolatban, néhány gondolatát írta fel. Ez volt Boutroux utolsó kézirata, tehát a nagy filozofus utolsó leírt gondolata is. Rebellian elnök ezután bejelentette, hogy a nagyjértékű jegyzet tartalmát a „Fondation Thiers” legközelebb megjelenő évkönyvében nyilvánosságra fogják hozni.

— **Zsidó deputáció az amerikai magyar követnél.** Gróf Széchenyiné, az északamerikai Egyesült-Államok magyar nagykövete, március 13-án egy zsidó küldöttség jelent meg. A küldöttség a Magyarországon született amerikai zsidó állampolgárok nevében memorandumot nyújtott át a nagykövetnek, melyben kérik, hogy a nagykövet befolyásával hasson oda, hogy Magyarországon a numerus-clausus, valamint a többi zsidóellenes rendeletek és törvények megszüntessenek. Széchenyi gróf válaszában arról biztosította a küldöttséget, hogy családjának nemesei tradícióihoz híven, ő is a liberalizmusért és emberi egyenlőségért küzd és az elérhető mértékig igyekszik megakadályozni, hogy Magyarországon politikájában rövidesen örvendés változás várható.

— **Uj rendelet a négyülésekről Budapesten.** Budapestről jelentik: A MTL jelenti: A politikai négyüléseken történt incidensek következtében a belügyminiszter ma rendeletet bocsátott ki a III. fokú rendőrkapitányokhoz, amelyben utasítja őket, hogy a négyülésekről a rendező elemeket el kell távolítani és ellenük az eljárást haladéktalanul meg kell indítani. A gyűlések csak akkor oszthatók fel, ha a rend semmiképp sem állítható helyre és folytatása a közrendre veszélyes.

— **Egy francia expedíció átutazta a Szaharát.** Párisi levelezőnk írja: A napokban egy francia expedíciós társaság érkezett vissza Párisba, amely Brunet de Laborie afrikai kutató vezetője alatt átutazta a Szaharát. Az expedíció 1920-ban hagyta el Franciaországot. A tengeri út után legelőször Cotonuban, Afrikának annál a könyökénél, ahol Libéria és Kamerun fekszik, az Atlanti-óceán partján kötöttek ki, ahonnan lovakkal, Lagos angol gyarmatra mentek. Innen Észak-Kamerun felé kanyarodva, elértek a Tshad déli részén fekvő Lami erdőhöz, majd nyugat felé folytatva útjukat megállapodtak Zindernél, a Szahara déli bejáratánál. Itt tevékkel cserélték ki lovaikat és nekiindultak a Szaharának, amely Zindertől kezdve változatlan sivársággal nyul fel a Földköz-tenger mentén elterülő Algír. Utközben mindössze kétszer tartottak hosszabb pihenőt: egyszer az Agades-oázisnál, másodszer az In-Salah-oázisnál. Az egész út a Szaharán keresztül (szélességben) Zindertől Algír három és fél hónapig tartott. A kis Hoggar-oázisnál, amelyet utba ejtettek: az expedíció tagjai meghatódottan álltak meg az ott nyugvó Foucauld és Laperrine tábornokok sírjánál, akik, előttük néhány évvel, akarták a Szaharát átszeli, de Hoggarnál a számmal betemetten őket. Az új expedíció az eddigi Szahara-utazóknál háromszor kilométerrel jutott tovább.

Álhir a pesti sajtóban Károly haláláról Károly exkirály nagybeteg

Az Új Kelet tudósítójától

A budapesti lapokban ma az a hír jelent meg, hogy Károly exkirály Funchalban meghalt. A budapesti napilapok ezt a hírt a Magyar Távirati Iroda jelentése alapján közölték. Mivel Károly exkirály napok óta súlyos beteg, a Funchalból jelzett hír valószínűnek látszott. Csak később derült ki,

hogy a félhivatalos kormánykönyomatost félrevezették és Károly exkirály halálának a híre nem felel meg a valóságnak.

A misztifikáció olyképen történt, hogy a távirati irodát a reggeli órákban telefonon a miniszterelnöki sajtóiroda nevében felhívták és közölték vele, hogy az exkirály reggel hat órakor meghalt. A sajtóiroda abban a hitben, hogy a telefonértesítést tényleg a miniszterelnöki sajtóirodától kapta, a hírt leközlötte és továbbította a lapoknak, amelyek azt szenzációs formában közölték. Hivatalos helyen csak akkor értesültek a misztifikációról, amikor a hír a lapokban megjelent. A legszigorúbb vizsgálatot indították meg, hogy kiderítsék, ki vezette félre a könyomatost és milyen céllal.

Valószínűnek tartják, hogy

politikai manőverről van szó.

Kormánykörökben összefüggést keresnek a hír és Andrásyék pété között. A vádítások ugyanis pénteken hirdeti ki döntését Andrásy és társai ügyében. Azt hiszik, hogy hangulatkezelési céllal csempészték be a sajtóba a Károly exkirály haláláról szóló hírt. Mások politikai tendenciákat látnak a misztifikációt mögött és azt egyszerűen választás irúknak degradálják.

Károly exkirály tényleg súlyos beteg, állapotáról a legellenősebb hírek érkeznek. A „Matin” jelentése szerint

Károly állapota válságos.

Spanyol influenza következtében keletkezett tüdőgyuladást, állapotát meg, láza 39-9. Egy funchali távirat szerint orvosai feladták a reményt és a funchali püspök feladta a királynak a halotti szentségeket. A Havas ügynökség funchali jelentése arról számol be, hogy Károly állapota a mai nap folyamán ismét rosszabbodott. A „Newyork Herald” jelenti, hogy az exkirály állapota nem reménytelen. A tüdőgyulladás nem terjedt át a másik tüdőszármára és a láb is csökkenően van.

Csernoch magyar hercegprímás táviratot kapott Zita királynétól. A távirat szövege a következő: Öfélége a király spanyolszerű kétoldali tüdőgyulladásban betegen fekszik. Tegnap este felvette a halotti szentségeket. Kérem eminenciádat és minden hűséges magyart, hogy imádkozzanak érte.

A spanyol király táviratilag érdeklődött Károly király állapota iránt. A spanyol király orvosi és anyagi segítséget ajánlott fel a száműzött királynak. Az „Excelsior” értesülése szerint Párisból egy híres francia tanár utazott Funchalba Károly betegágyához. Bécsben a monarchisták három és félmillió koronát gyűjtöttek, hogy Debut orvos költségeit, aki Funchalba utazik, fedezzék.

— **Az orosz emigránsokat szláv országokba evakuálják.** Bukaresti munkatársunk jelenti: A népszövetség határozatot fogadott el, amely szerint a külföldön, de nem a szláv államokban tartózkodó orosz emigránsokat, szláv államokba evakuálják. Vonatkozik első sorban a Konstantinápolyban, Egyiptomban, Málta és Ciprus szigeteken élő emigránsokra, akiket néhány olyan szláv országban, amelyeknek kormányai a befogadásra készek nyilatkoztak, így főleg Jugoszláviában fognak elhelyezni. A népszövetség foglalkozott ezenkívül Nansen és Horne expedíciós jelentéseivel és ezek alapján hozzájárult ahhoz, hogy az Oroszországban éhezőkön kívül a hazájuktól távol nyomorgókon is segítsen. A konstantinápolyi orosz emigránsok evakuálására Procter angol tábornok, aki állandóan Konstantinápolyban tartózkodik, már parancsot is kapott.

— **Svájcban meghalt egy nihilista nő.** Párisi levelezőnk írja: Berne mellett, egy csöndes menedékhelyen, a uapokban meghalt egy orosz nihilista nő: Tatjana Leontieff, aki 1906-ban sokáig beszélgette magát a világot. Ennek az ének szeptemberében ugyanis Tatjana Leontieff, aki akkor még fiatal lány volt, de már akkor is meggyőződéses nihilista, egy interlakeni (svájci) vendéglőben, abban a hiszemben, hogy az orosz igazságügyminiszterre fogja rá revolverét, megölt egy békés párisi polgárt, Charles Mullert. Az interlakeni törvényszék ezért a tettéért annakidején négy évi börtönre ítélte, a cári ítélőtánc pedig megtiltotta neki, hogy husz évig Oroszország területére lépjen. Tatjana Leontieff csak egy évet töltött ki a börtönbüntetésből, akkor megbetegedett és Berne mellé egy azilumba kellett átvinni. Azóta ott élt betegesen, míg most a halál véglegesen feloldotta a börtön és a száműzetés még letöltésre váró éveit.

— **Gyógyítható az epilepszia.** Dr. Krausz Miksa, jónévi kolozsvári orvos, a Zsidó Nemzeti Alaprendelvényi irodájának volt vezetője, aki a télen Amerikába költözött, a napokban levelet írt egyik kolozsvári barátjának, melyben arról a szenzációs felfedezéséről értesíti, hogy Charles B. Graf newyorki orvosnak sikerült megtalálnia az epilepszia gyógymódját. Charles B. Graf, aki husz évvel ezelőtt vándorolt ki Wienből, autiszterumozásnak nevezi az új gyógymódot, mely abban áll, hogy a beteg véréből egy köbcentiméter vért eresztenek, melyet desztillált vízzel felhígítanak és visszafecskendezik. Az eddigi kísérletek, melyeknél dr. Krausz Miksa segédkezett Graf doktornak, fényesen igazolták a gyógymód helyességét, melyet tuberkulózis izületi gyuladások ellen is sikerrel alkalmaztak. Charles B. Graf rövidesen Európába jön, hogy nagyjelentőségű felfedezését Bécs, Páris és London szaktérftáinak bemutatassa.

— **Egy kiváló román zongoraművész hangversenye.** Bukaresti munkatársunk jelenti: Az „Ateneul Roman” koncerttermében egy kiváló zongoraművész, Constantin Jonescu adott bétőnt este hangversenyt. Jonescu most tért haza külföldi tanulmányutjáról, amelyről modern felfogást és teljes technikai kiforrottságot hozott magával. Válogatott darabokat játszott és ezek közül különösen azokban érvényesült tehetsége, amelyekben a halk hangok voltak dominálók. Jonescu főlényes művésze a pianóknak és a pianissimóknak. Épen ezért tudta szebben kihozni Grieget, mint Beethowent a 31. szimfóniában. Gounod—Liszt Faust Valszával, valamint Brahms Szerzőjával mélyen elrészélyeztetette hallgatóit. Kell ennél több?

— **Házasság.** Porgesz Szerénke (Hidalmás) és Salamon Armin (Cluj) április 4-én, délután 4 órakor tartják egybekelési ünnepélyüket Mikes Kelemen-utca 11 szám alatt, mely alkalomra rokonaikat és ismerőseiket tisztelettel meghívják. (Minden külön értesítés helyett.)

— **A borbélyoknak is fizetni kell a forgalmi adót.** Az erdélyi borbélyok kérték a p. ü. államtitkárságot, hogy az egyszázalékos forgalmi adót részükre engedje el, mert a törvények szerint fizikai munka után nem jár forgalmi adó. A pénzügyi vezérigazgatóság helyt adott a borbélyok kérelmének, de a pénzügyminiszter legújabb rendeletében visszautasította ezt az engedményt és utasította a hatóságokat, hogy a forgalmi adót egész Erdély és Bánát területén fizetni kell a borbélyoknak is.

— **A Zsidó Liceum növendékei** által az Ifjúsági Segítő Egylet javára rendezett purim-ünnepélyen felajánlottak dr. Pollák 50 lei, Farkas Lajos 82, Berzner 22, Stotter Aladár 32, Waldner 32, dr. Steiner Pál 32, Szabó Jenő 32, Janovitz Géza 22, Friedmann Mór 82, dr. Hirsch Gyula 22, Guttmann Péter 121, Kepees 67, Farkas Simonné 20, Neumann Mór 24, többen 80, összesen 720 lei. Az Ifjúsági Segítő Egylet ezután mond köszönetet a szíves támogatóknak, valamint dr. Smuek Ottilia és dr. Szőnyi Géza tanároknak az ünnepély körül kifejtett munkáságukért. Elnökség.

— **A kereskedelmi alkalmazottak a nyolcórás munkaidőért.** A kereskedelmi alkalmazottak memorandumot nyújtottak be a munkaügyi felügyelőséghez, amelyben kérték, hogy a nyolcórás munkaidőt más üzemek beosztásához híven hajtsák végre a kereskedőkönél is. A kereskedők ugyanis arra való hivatkozással, hogy a nyári hónapokban a déli órákban teljesen szünetel a forgalom, a nyolcórás munkaidőt délelőtt 9-től 1-ig, délután 3-tól 7-ig akarják beosztani. A munkaügyi inspektor még nem döntött a kereskedelmi alkalmazottak kérésének ügyében.

— **Drágább lesz a belföldi postaforgalom.** A postaigazgatóságtól nyírt értesülésünk szerint a postatarifa április 9-től megdrágul. Az új tarifa szerint 20 gramos belföldi levél 50 qani, levelezőlap 50 bani, hírlap 50 gramig 5 bani, ajánlott levél 2 lei, tízezer leig postautalvány 2 lei, esomag kgja 3 lei, telefonbeszélgetés a postáról helyben 2 lei, a vármegyében 5 lei, szomszédos vármegyében 8 lei és ennél távolabb 10 lei lesz.

— **Hálókocsiközlekedés Bukarest—Varsó között.** Bukarestből jelentik: A CFR. vezérigazgatósága intézkedett, hogy a Bukarest—Csernovica között közlekedő 17. számú gyorsvonat hálókocsiját ezentul Nepolocautsin keresztül minden vasárnap és csütörtökön esotajlak át a Varsóba menő gyorshoz. Ezzel párhuzamosan Varsó—Bukarest között minden vasárnap és szerdán lesz hálókocsiközlekedés.

— **Szépítik Bukarestet.** Bukaresti munkatársunk jelenti: Az itteni városrendészeti bizottság legutóbb ülést tartott, amelyen a következőket határozták el: a jövőben nem engedik meg, hogy a főváros területén faházakat vagy fabódékat (keleti bazárakat) építsenek. A fából épült kioszkokat és pavilonokat le kell bontani és kőből vagy vasból kell azokat újból elkészíteni. A főváros I. kerületében (a belvárosban) lévő beépítetlen telkek köré magas, olajfostékekkel befestett deszkakorlátot kell vonni. A kapujak alatt berendezett üzleteket és kereskedéseket a szabad forgalom utjából egy hónap alatt el kell távolítani.

— **Ezeréneyszáz kilométer új vasutat épít Jugoszlávia.** Belgrádból írják: A jugoszláv kormány tárgyalásokat folytat a newyorki Fondation Company-val nagy vasútépítésre vonatkozólag. Az új vonal Belgrád—Visegrád—Bocha di Catarot kötné össze 1400 kilométer hosszúságban. Az építési költség négy-millió dinárt tenne ki. Az új vonalon elsősorban amerikai mozdonyok és vonatok közlekednének.

* **Külföldi tanulmányutamról hazakerkeztem párisi és bécsi modelleimmel a t. hölgyközség rendelkezésére állok.** Maison Marguerite Frank Calca Victoriei (Kossuth Lajos) 6.

Összeütközések Burgenlandban

Bécs, március 30. A Burgenland déli részében lévő Heiligenkreutz-északra tegnap egy osztrák biztosító járó felgött egy osztrák területre behatolt felfegyverzett magyar pénzügyőrjárórt.

Kedden indul a román delegáció Genuába

Bukarest, március 30. A tegnap délutáni minisztertanács ülésén végleg megállapították a gennuai konferenciára induló delegátusok névsorát. A delegáció, melynek vezetője Vintila Bratianu pénzügyminiszter lesz kedden indul el Genuába.

A

— Az

Bukaresti meati tifa parasztnak most gy portokba lenállást fogja a a tiltakozást azontul lődésük összesz parlaene

A k hangula mindig hangula

vezett mód há lasztás olyan ismeri, szeggyi mert m A val annyit válogat azokat, nak leg tani meg. A fejezbe Különt vették, polgári választás vil, no lego ve lasztón és ha tak, ir tartózt is elfo hatom, lasztás gét, kö nélkü.

A mint mert e azt, ho elienzé hamis gyenei

due e még b lehele kete e

nem s résztve

kozni rendk ezekne gyülel nem

En ug az oss hogy nikusa nem isz munk sükre megse ezt a egy b zalt p a par párt, ország egy k lesz, san g ségek a den aki sz magá

Az korm egy,

A parasztpárt klubjában a tiltakozás előestéjén

Beszélgetés Lupuval. A „választás” szó a „választani” igéből ered! Duca Génúája: egyéni akció. Egy eset a Feketekönyvből

m növendékei
Egylet javára
epélyer felül-
0 lei, Farkas
Stotter Aladár
Steiner Pál 32,
vitz Géza 22,
Hirsch Gyula
21, Kepecs 67,
Neumann Mór
720 lei. Az
esület ezután
ves támogatá-
nak Ottilia és
róknak az ün-
munká-águkért.

alkalmazot-
nkaidjért. A
zottak memo-
be a munka-
amelyben kér-
munkaidőt más
híven hajtsák
is. A keres-
aló hirtakozás-
apokban a déli
etel a forgalom,
t délelőtt 9-10
g akarják be-
inspektor rég
edelmi alkalm-
ben.

belföldi posta-
gatóságától nyert
a postarifa
ul. Az új tarifa
elföldi levél 50
bani, úrlap 50
lott levél 2 lei,
ány 2 lei, es-
lefonbeszélgetés
lei, a várme-
los vármegyébe
b 10 lei lesz.

edés Bakaresti
restből jelentik:
sága irézkedett,
novic lözött köz-
svonat hálókoci-
in keresztül min-
örtökön esatolják
rshoz. Ezzel pár-
arest lözött min-
dán lesz hálóko-
restet. Bukaresti
Az iteni város-
gatóbb ülést tar-
ezőket határozták
redik meg, hogy
ázakat vagy fa-
at) építsenek. A
és pavilonokat
ból vagy vasból
szíteni. A főváros
rosban) lévő be-
magas, olajfeszé-
látot kell vonni.
endezet üzleteket
szabál forgalom
el kell távolítani.

kilométer új vas-
Belgrádból írják:
árgyak-sokat foly-
tion Company-val
matkozi lag. Az új
grád - Boche di
1400 kilométer
ési költség négy-
ki. Az új vonalon
mozdorjok és ve-

ányut-mról baza-
ési modeljeim-
ség rendelkezé-
Margu ritel) Frank
ssuth Lajos) 6.

ek Burgen-
ban

A Burgenland
Heiligenkreut-től
osztrák biztosító
osztrák területre
erzett magyar

a román de-
Genuába

30. A tegnap
tanács ülésén vég-
a génuai konfe-
egátusok névsorát
ek vezetője Vin-
ügymisizter lesz
Genuába

Az Uj Kelet bukaresti munkatársától —
Bukarest, március 28. A parla-
menti tiltakozás előestéjén felmentem
a parasztpárt klubjába. A klubnak
majdnem minden tagja együtt volt
most, gyüleseztek és elszórt kis cso-
portokban készültek a másnapra el-
lenállásra. Megállapították, hogy ki
fogja a kamarában és a szeratásban
a tiltakozó deklarációt felolvasni. És
azonnal ez az ember állt az érdek-
lődésközéppontjában, akibe a többiek
összesűrítették kifogásaikat a jelenlegi
parlament ellen.

A klub elszánt és elkecseregett
hangulatának leghűbb kifejezője még
mindig Lupu, aki szíves volt ennek a
hangulatnak a keresztmetszetét adni:

Magatartásunkat az „ugyne-
vezett” parlamenttel szemben az a
méd határozza meg, amellyel a vá-
lasztásokat lefolytatták. Ez pedig
elvan náál volt, hogy mindenki, aki
szívesen megtagadja a jelenlegi or-
szággyűlést a „parlament” címet.
Mert az jelent ez a szó: választás.
A „választani” igéből származik — és
annyit jelent, mint kiválasztani, ki-
választani többi part jelöljei közül
azokat, akik a választók kivánságá-
nak legjobban megfelelnek. A mostani
választásnál ez nem történt
meg. A mandátumok tehát nem is
képezték ki a választók akaratát.
Különben a legtöbbben nem is sza-
vazták, mert a esendőrök és a
polgári hatóságok visszatartották
választói igazolványaikat. Ezenki-
vül, néha a választásnak titkos jel-
lege volt, valójában a legtöbb vá-
lasztónak nyíltan kellett szavaznia
és ha nem a liberálisokra szava-
zta, igamailanul elverték és le-
tartóztatták őket, sőt gyilkosságok
is előfordultak. Tulzán nélkül állít-
hatom, hogy Bratianu legutóbbi vá-
lasztásánál Orománia falusi népsé-
gét, korri és nemre való tekintet
nélkül, megverték.

A választás alkalmából több
mint kétszáz bírót helyeztek át,
mert csak így lehetett megcsinálni
azt, hogy az urnákat feltörjék, az
üzeméki szavazólapokat eltérjék és
hamis liberális szavazólapokat te-
gyenek helyükbe.

Az hiszem, csak a németalföldi
duc d'Alle garázdálkodásai hagytak
még hasonló nyomokat. De ő sem
lehetett kegyetlenebb Románia fe-
kete emberénél.

Ezekután, azt hiszem, kérdez-
nem sem kell, hogy a parasztpárt
néstvesz-e a parlament munkájában.
— Valóban, nem is kell csodál-
kozni — folytatta Lupu — hogy
rendkívül visszatartó számunkra
ezeknek a liberális képviselőknek a
gyűlékezése és érthető, hogy

nem akarunk velük, semmiféle
formában, érintkezni.

En úgy érzem, az a kötelessége van
az összes demokratikus pártoknak,
hogy ezt a parlamentet, amelyet ci-
nikusan alkotmányozónak neveznek,
ne ismerjék el, ne vegyenek részt
munkájában és minden rendelkezé-
sükre álló eszközzel küzdjenek a
megsemmisülésért. Mert nevezhetik
ezt a parlamentet akárminek, az az
egy bizonyos, hogy ez nem a civili-
zált politika parlamentje. Azt hiszem,
a parasztpárt és az erdélyi nemzeti
párt, amely két legerősebb pártja az
országának, meg fog tudni egyezni
egy közös akcióban, amely olyan
lesz, hogy azt minden demokratiku-
san gondolkozó ember és a kisebb-
ségek is, amelyeknek szükségük van
a demokráciára, egyszóval mindenki,
aki szabad és civilizált országot óhajt,
magáévá teheti.

Az került szóba, hogy a liberális
kormány, csodálatosképen nem fél
egy, minden akcióit követő természet-

szerü ellenakciótól. Vagyis, érthető-
ben kifejezve: uralmuk megsokallá-
sától és zavargásoktól.

— A végzet mindig akkor sújt
le — mondotta Lupu — amikor a
sors jönnek látja. Más kormányok,
hasonló körülmények között és a tör-
ténelem számos példájával maguk
előtt, szintén nem voltak különbek
és beleestek abba a hibába, amelybe
most a Bratianu-kormány is. Ugy-
látszik, sommi sem képes megaka-
dályozni a liberálisokat abban, hogy
az országot lejtőre vigyék.

— Elismeri-e a parasztpárt a gé-
nuai konferenciára kiküldött román
delegátust?

— Nézetem szerint, miként a pári-
sisi békekonzferencián, a génuai kon-
ferencián sem lesz Románia, a maga
teljes mérvében, képviselve. Az az
ember, akit erre a konferenciára ki-
küldtek, bitorolja ezt a missziót, ott
nem az ország, hanem a saját nevé-
ben fog beszélni és a román nép
sohasem fogja úgy tekinteni, mint az
ő kiküldöttjét. És, mint a párisi kon-
ferencián, valószínűleg

Génúában is csak kevés sikere
lesz.

Az ellenzők parlamentellenes ak-
ciójával kapcsolatban a kisebbségek-
ről a következőket mondotta Lupu:

— Nem értem, hogy gondolja a
kormány alkotmányozóának ezt az or-
szágyűlést, amikor egy kétmilliónyi
kisebbségnek, a magyarságnak, mind-
össze egyetlen képviselője ül benne
és a többi nemzetiségek nincsenek

Rosenblatt amerikai főbíró

**a cionista végrehajtóbizottság tagja nyilat-
kozik a cionizmus helyzetéről Amerikában**

Az Uj Kelet tudósítójától

Az Intéző Bizottság berlini tár-
gyalásai idején jelen volt Bernhardt
Rosenblatt amerikai főbíró, akit a
karlsbadi kongresszus választott a
palesztinai végrehajtó bizottságba.
Rosenblatt épen uton volt Ameriká-
ból Palesztina felé és résztvehetett a
gyűlésen. Berlinből Varsóba, innen
Londonba utazik, Angliából egye-
nesen Palesztinába fog áthajózni. A
„Jüdische Rundschau” szerkesztője
meginterjúvolta Rosenblattot a ci-
onizmus állásáról Amerikában. A ki-
váló cionista a következőkben fej-
tette ki a cionista ügyek állásával
kapcsolatban saját véleményét is:

A Keren Hajjeszód

ügye — mondotta Rosenblatt — Ame-
rikában váraiban jól sikerült. Igaz
ugyan, hogy eddig az ügyek elején
vagyunk csak, de a szervezkedés
gyors tempóban a különböző ágak
egymásbakapcsolódásával halad előre
és az amerikai cionizmus belső kü-
lönbözése ellenére, eddig már het-
veneren jegyezték a Keren Hajje-
szódra kisebb-nagyobb összegeket.
Legszívesebben vették ki részüket a
munkások, akik általában husz dol-
lárt adtak. Igen becsületesen áldoz-
tak a középosztályhoz tartozók, a
legtöbb kifogásolható mutakozik a gaz-
dagok oljárásában. Nagy összegekkel
nagyon gyéren járultak a Keren Haj-
jeszódhoz, de bizonyos, hogy ők sem
fognak visszamaradni. A maaser el-
vet állítottuk fel, de mi tudjuk leg-
jobban, hogy ehhez nevelni kell a
zsidóságot. A munkások már tudják,
hogy husz dollárnyi hozzájárulásuk-
kal egy heti munkabéruket adták, ez
pedig jövedelmüknek nem tiz, hanem
csak két százaléka. Célunk a hatven-
ezer fizető zsidóval megérteni a maa-
sze fontosságát, azután pedig ezt a
körzetet kiterjeszteni egymillió fel-
nőtt zsidóra. Nem lesz egyszerű

számáruyuknak megfelelően repre-
zentálva.

A kisebbségek érvényesülésére
kizárólag a demokratikus pártok
kormányrajutása lehet garancia.

Bucszóul, Lupu felvett az egyik
asztalról egy fekete fedelű, vörös
címbetűs könyvet: a választási visz-
szaeleések első feketekönyvét. Vaskos
kötet, pedig csak egyetlen megyének
jogtalanságai vannak benne. Muta-
toul a következő megtörtént esetet
olvasta fel belőle:

Az egyik közszegben a katonák
kilesték, hogy Joan Guritza föld-
mives nem a liberális jelöltek sza-
vazott. Erre bevezették egy kama-
rába, ahol már több „rajtaért” pa-
raszt volt. Pár perc múlva Baneseu
paranesnok jelent meg a kamara
előtt és beszólt:

— Ki itt köztetek Joan Guritza?
A földmives lejelentkezett:

— En.
— Gyere ide, szerencsétlen! —
invitálta magához közelebb a pa-
ranesnok. — Azt hiszed, jól sza-
vaztál?

A földmives:
— Igen.

— Velföl katona? Mutasd a
tenyered!

Joan Guritza kinyujtotta a tenye-
rét, Baneseu pedig tüt fogott és ala-
posan összeszurkálta.

— Van fájdalom? — kérdezte
pár pernyi tetoválás után.

Es amikor Guritza nem tagadta,
hogy van, a paranesnok ezt felelte:

Nekem is van fájdalom, mert a
parasztpártokra szavaztál.

Es beküldte Guritza a esendőrök-
höz a községbe, további „kiépzés”
végett.

Lupu behajította a feketekönyv
fedelét és azt mondta, ez még nem
a legtöbb, a következőkben, amik
meg fognak jelenni, sokkal érdeke-
sebb dolgok lesznek.

Ben Ami

szavaztunk egy költségvetést, amit nem
tudunk azután előteremteni. Ebből
keletkeznek a hiányok, amelyeket nem
tudunk fedezni. Nekünk valóságos állam-
háztartásunk van, anélkül, hogy meg-
adóztatási jogunk és bankóprésünk
lenne. Olyan tartalékokra van szükse-
günk, amelyeket nem szabad hiányok
fedezésére fordítani, csakis hasznos
munkára. Kicsinyben kell kezdeni és
pénzt csakis jelzálogban és hasonló
biztosítékokban szabad investálnunk.

**A Brandeis-csoport
magatartásáról**

és a palesztinai magánkezdeményezésről
szóló véleményéről Rosenblatt kijelen-
tette, hogy a magániciatívát nem
lehet programul felállítani. Ha majd
nagy nemzeti alapok fölött rendelkezünk,
akkor önmagától jön a magánvállalkozás.
A Palesztina-munkáról szóló kritikájá-
ban Brandeis csak olyant jelentett ki,
amit mi is aláírtunk, az elvi különbség
közöttünk csak az volt, hogy ő a
cionista világszervezetnek több önálló
szövetséggé való felosztását kívánta.
Rosenblatt annak a meggyőződésének
adott kifejezést, hogy Brandeis ellenzéki
ugyan, de a Marmorek csoporttal nem
fog együttműködni.

Sassu miniszter helyesli a szindikátusok megalakulását

„Csak szindikátusoknak jut-
tatunk kivételi engedélyeket”

Az Uj Kelet tudósítójától

Megirtuk, hogy a kormány kivi-
teli politikája valósággal kényszeríti
a termelőket és exportöröket a szin-
dikátusok megalakítására, mert ki-
viteli engedélyeket ezután csak szin-
dikátusok kaphatnak. Az új kiviteli
rendelet következtében lázas gyor-
sasággal alakulnak meg az erdélyi
és bánáti termelők és exportörök szin-
dikátusai. A különböző, addig még
meg nem alakult szakmák szervezé-
sét az Erdélyi és Bánáti Exportörök
és Importörök Egyesülete végzi, amely
az utóbbi hetekben hat termelési ág
érdekelteit tömörítette szindikátusba.
Az egyesület, mint az általa meg-
alakított szindikátusok központi ve-
zérképvelete, Mihali Tivadar veze-
tésével, küldöttségileg járult Sassu
kereskedelmügyi miniszter elé. A
miniszter közel egy óráig tartó ki-
hallgatáson fogadta a küldöttséget,
amelynek vezetője memorandumot
nyujtott át a miniszternek. Sassu
hosszasan tájékoztatta magát az er-
délyi és bánáti export-import viszo-
nyokról. Ezután áttérve a memoran-
dum pontjaira, a következő fontos
kijelentéseket tette:

Igaz örömmel veszem tudomá-
sul az egyesület megalakulását és
kivánom, hogy a vállalt feladatot
végre is tudja hajtani. Ez ép olyan
érdeke az államnak, mint a közö-
zönségnek. Kijelenthetem, hogy az
utolsó percben alakult meg az egye-
sület, mert most kezdjük meg az
export-import és az ezzel kapcsolatos
kérdések megoldásának tárgyalásait,
aminél örömmel veszem az egyesület
véleményét is.

Számtalanszor hangoztattam
és most Önök előtt újból kijelentem,
hogy a szindikátusok megalakulását
az illegitim kereskedelem letörése
egyedüli hathatós orvosságának tar-
tom. Az a célem, hogy a konjunktura-
lovagokat lehetetlenné tegyük és
visszaadjuk a kiviteit azok kezébe,
akik évek vagy évtizedek óta foglal-
koztak vele. Évt-fogom mutatni,
hogy nem azoknak lesz permiszük,
akiknek csak pénzük van, hanem
azoknak, akiknek a kivitel becsüle-
tes, kenyérkereső foglalkozásuk, amit
iparszerűen üznek. Ebben a munká-
ban Önökre nagy szerep vár. Kiviteli
engedélyt kizárólag a szindikátusok-
nak utalok ki a felesleg mértéke
szerint és a permiszeket a szindiká-
tusok kvóta alapján osztanak ki tag-
jaik között. Azt hiszem ez már egy
magasabb, modern formája az export-
import kérdésnek, amihez a minisz-
tertanács utasítása folytán szigoruan
tartom magam.

A miniszter ezután kijelentette

A tartalékalapról
gondoskodni kell minden körülmények
között. Nem szabad megtörténnie annak,
ami Karlsbadban megesezt, hogy meg-

még a küldöttségnek, hogy a kormány megállapodásával egyértelműleg Erdély és Bánát tojásfeleslegéről

szóló permiszket az egyesület kebelén belül megalakult tojászindikátusnak fogja juttatni.

KÖZGAZDASÁG

Válságban a gabonakereskedelem

A gabonakereskedők egyesületének memoranduma a kormányhoz

Az Új Kelet bukaresti munkatársától

Bukarest, március 28. A gabonakivitel kérdésében Románia gabonakereskedői hosszabb idő óta igyekeznek a kormánytól bizonyos engedelmeyeket kieszközölni, mert az 1921 augusztus 17-én kiadott exportkorlátozási rendelet a gabonakereskedelem szabad mozgását a lehető legszűkebb területre szorította vissza. Most a gabonakereskedők országos egyesülete a földművelésügyi minisztérium útján memorandumban fordult a kormányhoz, amelyben ki van fejtve, hogy az annakidején létesített legfőbb bevásárlási bizottság nem felelt meg a hozzáfűzött várakozásoknak és még ma is, nyolc hónapi működés után, egy egész csomó, a kontingálás alól felmentést kérő-beadvány fekszik elintézetlenül a legfőbb bevásárlási bizottság irodáiban. Ezért van az, hogy a régóta behajózott gabonával a dunai uszályok még ma sem tudnak elindulni, a feladók pedig, a bizottság határozatára várva, hónapokon keresztül fizethetik a drága fekbért és raktárdíjakat.

A liberális kormány uralomrajutása óta, a helyzet még rosszabbodott, mert az illetékes hatóságok egyszerűen megtiltották, hogy a gabonaszályok elhagyják a kikötőket. Az export tehát, a szó szoros értelmében megszűnt.

A gabonakereskedők memoranduma azt kéri, engedje meg a kormány, hogy a már megrakott hajók, amelyeknek a szállítványát illetőleg a formaszakokat még 1922 febr. 15-e előtt elintézték, minden további várakozás nélkül elindulhassanak a kikötőkből. Ezenkívül azt is kéri, hogy az exportáláshoz szükséges C. modelleket, a jövőben lényegesen rövidebb uton szolgáltatassák ki.

A földművelésügyi minisztérium, amely a gabonakereskedők memorandumát átvette, legközelebb minisztertanács elé fogja azt terjeszteni. B. A.

Belföld

(x) A sertés kivitel engedélyek új rendje. Bukarestből jelentik: A kereskedelemügyi miniszter a sertés kivittel kapcsolatban a következőket rendelte el: 1. A sertés kivitel engedélyek iránti kérvények felett, melyeket szindikátusok, vagy bejegyzett részvénytársaságok adnak be, maga a miniszter dönt. 2. Magánszemélyek kérvényeit a minisztérium megküldi az illetékes prefektusoknak véleményezés végett. A prefektus állapítja meg: van-e szüksége a belső kvótára, vagy nincsen. A belső kvótát különben a miniszter más város számára is átutalhatja.

(x) Új tehervonatok exportáru részére. Bukarestből jelentik: A CFR. vezérigazgatóságánál értekezlet volt, amelyen résztvettek az összes igazgatók és üzletvezetők. Az értekezleten elhatározták, hogy újabb tehervonatokot fognak beállítani, amelyeket tulnyomó részben az exportáruk szállítására használnak fel.

(x) Árzuhanás a beszarábiai tojás piacon. Bukaresti munkatársunk jelenti: A beszarábiai tojás kivitel felfüggesztése következtében a tojásárakban zuhanás állott be és az engrosziszta 70-80 banijával bocsátják áruba készleteiket.

(x) Arad, Kolozsvár, Temesvár, Brassó és Craiova felől felfüggesztették a szállítást Bukarestbe. Bukaresti munkatársunk jelenti: A CFR.

vezérigazgatósága, vagonforrás miatt, Arad, Kolozsvár, Temesvár, Brassó és Craiova vasúti körletéből bizonytalan időre felfüggesztette a Bukarest körletébe szóló áruanyagok továbbítását.

(x) Az értékpapírok lebélyegzése. A minisztertanács határozata értelmében az 1899 évtől 1913-ig kibocsátott államadóssági kötvényeket lebélyezik.

(x) Az ideai vetések állása. Bukarestből írják: Hivatalos jelentés szerint ez évben Romániában 2,316,140 hektár területet vetettek be, vagyis 138,459 hektárral kevesebbet, mint az elmúlt évben. Kevesebbet vetettek búzából és rozsból, többet pedig árpból. A terméskilátások azonban ez évben sokkal kedvezőbbek, mint az elmúlt évben.

(x) Románia kéri a svájci kölcsön utolsó részletét. Bukarestből táviratozzák: A román kormány diplomáciai lépéseket tett a francia és svájci kormányoknál, hogy folyósítsák a Titulescu-féle kölcsön utolsó részleteit. Ezenkívül kérték, egyezzenek bele, hogy a szállítandó buza helyett más gabonameműt szállíthasson Románia.

(x) A jassii bankok elvállalnak pénzügytálat Oroszországba. Bukaresti munkatársunk jelenti: A jassii bankok legújabb (a constanzi bankok után) elvállalják, hogy megbízásra pénz utalnak át Oroszországba. Az átutalás nem közvetlenül történik, hanem angol bankok útján, amelyekkel a jassii bankok folyószámlaviszonyban vannak és amelyek a megbízásokat az orosz állami banknak Moszkvába továbbítják. (A magánbankokat tudvalevőleg Oroszországban megszüntették.) Az angol bankok az átutalást garancia mellett végzik, az orosz átvételi elismervények azonban, ennek ellenére, a rossz postai közlekedés miatt csak két-három hónap elteltével érkeznek meg a jassii bankokhoz.

Külföld

(x) A lengyel költségvetés. Varsóból jelentik: A pénzügyminiszter betérjesztette a nemzetgyűlésen a jövő évi költségvetést, amely 591 milliárd kiadás mellett mindössze 458 milliárd bevételt mutat fel. Ezek szerint a deficit 133 milliárd.

(x) A milánói mintavásár. Bukaresti munkatársunk jelenti: Az olasz követség közlése szerint, a milánói április 12. és 27. között megtartandó mintavásár előkészületei már előrehaladt stádiumba jutottak, úgy, hogy a megnyitás semmiesetre nem fog késedelmet szenvedni. A vásáron több mint háromezer kiállító lesz, tizenhét országból. Az eddig bejelentett látogatók száma felülmelkedik a százszázron és ezek között harmincezer külföldi van. A pavillonok tíz kilométer hosszúságú strandon sorakoznak egymás mellé. A vásártételep rádiótelegráffal van felszerelve, hogy az üzletkötéseket a legtávolabbi országok kiállító cégeivel is azonnal fixírozni lehessen. Ezenkívül nagy látványossága lesz a vásárnak a rádiótelefon is, amely eltekintve attól, hogy mostanáig csak a legtrikább helyeken volt látható és így új felfedezés ingerével hat, az egymással összeköttetést kereső mindenféle nemzetiségű kereskedőknek és gyárosoknak is kitűnő szolgálatot fog tenni.

(x) A Salgótarjáni kétszer akkora osztalékot fizet, mint az elmúlt évben. Budapestről jelentik, hogy a Salgótarjáni ez évben 60 százalékos dividendát fizet az elmúlt évi 32 százalékkal szemben. A vállalat ideai mérlege meglepően kedvező, amit elsősorban a vállalat romániai telepének, a „Petroseni“-művek produktivitása okozott.

SPORT

Labdarugás

A labdarugószakosztály ülése. A kolozsvári sportkerület labdarugószakosztálya szerdán este tartott ülésén a szokásos játékosigazolások és a mérkőzésekről szóló bírói jelentések tudomásulvétele után döntött az őszi szezonról elmaradt bajnoki és díjmérkőzések ügyében is. A szakosztály határozata értelmében a kolozsvári CFR és a marosvásárhelyi Munkás TE megsemmisített bajnoki mérkőzését május 25-én kötelesek a csapatok újra játszani. Az aranyosgyéresi Concordia és a Spárta II. osztályu bajnoki mérkőzése, amely a hírtelen beállott hideg időjárás miatt maradt el az őszi szezonról, április 16-án Szamosújváron kerül előtérre. Elrendelte a szakosztály az Universitatea II.—kolozsvári CFR II. sz. díjmérkőzésének megtartását is, határidejét pedig április 9-ra állapította meg. Az MTK Szilágyi szerepeltetése miatt megsemmisített bajnoki mérkőzéseinek újrajátszása tekintetében nem döntött még a labdarugószakosztály.

A KMTE Szamosújvárt. A Kolozsvári Munkás Testező Egylet szimpatikus csapata április 2-án, vasárnap Szamosújvárt barátságos mérkőzést tart a Spárta csapatával. A mérkőzést Adorján Odón szöv. bíró vezeti.

A nyugati kerület Bíró Testülete megalakítását a március 26-ára összehívott közgyűléssel kapcsolatosan akarták megvalósítani a nyugati kerület futballbírói. A Bírák Testülete megalakítása azonban az aradi és temsvári sportegyesületek képviselői között a kerület székhelye kérdésében felmerült ellentétek miatt — amelyet tegnapi számunkban részletesen ismertettünk — elmaradt.

Atlétika

A Haggibbor házi atlétikai versenye. A Haggibbor atlétikai szakosztálya szorgalmasan készül a május hó elején rendezendő házi atlétikai versenyére. Az atlétikai szakosztály vezetője ez uton is felkéri a Haggibbor atlétikáival foglalkozó tagjait, hogy a tréningeken — tekintettel a Bécsben rendezendő zsidó olimpiádra — pontosan és teljes számban jelenjenek meg.

Birkózás

AMTE—Toldi klubközi birkózóversenye. Aradról jelentik: Élénk érdeklődés mellett tartották meg március 26-án az AMTE és Toldi Atlétikai Klub klubközi szenior birkózóversenyét, amelyen 37 induló vett részt. A verseny szenzációja, hogy Tuszt (Toldi) legyőzte Vincze (AMTE), Maigardt (Toldi) pedig Gerendiben (AMTE) talált legyőzőre. Részletes eredmények: Légsúly: 1. German Athanasz (Toldi). Penhelsúly: 1. Krisan (AMTE). Könyhsúly: 1. Vincze (AMTE). Közép A. súly: Antalfy (Toldi). Közép B. súly: 1. Varga (Toldi).

Lósport

Bukaresti lóversenyek. Bukaresti munkatársunk jelenti: Baneasában, ahol a főváros hippodromja van, hetek óta tartanak a tavaszi lóversenyek. A szezon eddigi legszebb délutánja a most vasárnapi volt, amikor egy román és egy magyar ló mérkőzött egymással. A román lovat, a kis tömzsi Donescut igen ügyes zsoké, Colibaba lovagolta, míg a magas magyar Pajtást Schein zsoké vezette. A tribünökön óriási közönség nézte végig a futtatást, amelyből Pajtás vált ki jelentős fölényrel. 1500 métert két perc és hét és fél másodperc alatt futott meg. Ahogy Schein zsoké mondja, ez csak egyszerű séta volt, Pajtás sokkal gyorsabb ütemre is képes. Április másodikán, újabb matchen kerül egymással szembe Donescu és Pajtás és erre a mérkőzésre már előre nagy fogadások történtek.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A Fifi Szatmáron. Minden erdélyi színpadot megelőzve mutatta be Szatmáron Szabadkai színtársulata a Fifi. Fifi tipikus francia bohózat Fidiás, a nagy athéni szobrász korából, csupa vidámság, ének, tánc és mulattató anachronizmus. A darabot Heitai Jenő fordította bravuros versekben. A színház kitelt magáért. Jó és hálás szerepe van Sztankóczy Istvánnak, Kürthy Bőskének és Szabadkainak, aki Perikletet játszta. Különösen tetszett Barnáné Z. Erzsébet klasszikus tánc. Barnáné finom talentuma szint, életet visz a színpadra, lenge mozdulatai plasztikusan illusztrálják a muzsikát. A Fifi-t őszi egymásután játszották telt házak előtt.

MAGYAR SZÍNHÁZ

Heti műsor

Péntek: A gazdag lány. (Újdonság, 5-ösztű. Rendes helyárakkal. Napibérlet 120 szám. D.)

Szombat d. u.: Szentivánéji álom. (Tizenegyedik ifjúsági előadás, igen olcsó helyárakkal. Előadó: dr. Rajka J. tanár.)

Szombat este: Kis grizett. (Operettújdonosság, 3-adszor. Rendes helyárakkal. Altagas nébárlésűzetben.)

Vasárnap d. u.: Boszorkányvár. (Méréselt helyárakkal.)

Vasárnap este: Királytigri. (Új betanulással. Új szereposztással. Rendes helyárakkal. Napibérlet 121. szám. A.)

Hétfő: Vadgalamb. (Operettreprez. Új szereposztással. Rendes helyárakkal. Napibérlet 122. szám. B.)

Kedd: Anyégin Eugén. (2-adszor. Operahelyárakkal. Operabérlet 16. szám. Előadás kezdetén a nézőtérre vezető ajtókat bezárják.)

A műsorra tűzött előadások jegyei előre megválthatók a színház pénztárána.

Apollo mozgóban: Pénteken, Akiknek nem szabad meghalni! Főszerepekben, a bájos The Steinbrecher és a kitudó Erich Kaiser Szombat vasárnap, látványos tengeri dráma, Itéljen a tenger. Megkapó filmszimuláció a halászk életépe!

Egyetem mozgóban: Péntek szombat, vasárnap. A Szahara sivatagban, a new-yorki Apollo-gyár csodás remeke. Főszerepben a tohetséges filmstar, Louise Glaum.

Uránia mozgóban: Pénteken könnyelmű, szivárványos, aranyos humoru vígjáték. Ne menjünk félre! Henny Porten egyik legjobb alakítása Szombat vasárnap, Nordisk attrakció, Elrabolt boldogság. Társadalmi dráma, végtelenül izgató, lebilincselő mese. Főszerepben: Ebba Thomsen, Thorleif Lund és Carl Lauritzen.

A mámor: Strindberg premiere lesz a jövő héten a magyar színházban. Ritka és kivételes esemény minden nagy színpadon egy-egy Strindberg bemutatás. Bizonyos, hogy Kolozsvár megértő közönsége is úgy fogja fogadni az üdvözölni ezt az irodalmi szenzációt, a hogy a nagy világvárosok distingvál publikuma szokott lelkesedni, amikor Strindberg szólal meg a színpadon. A Mámor-nak a melyet a jövő héten fognak színeszelnk bemutatni, eredeti címe: Brott och Brott (Bűn és bűn). Német színpadokon Rausch címmel került színpadra, magának Strindbergnek a bejegyzésével, minthogy a svéd címet más nyelvre szinte lehetetlen hűen és kifejezőn lefordítani. Innen kapta a magyar Mámor címet a nyolc képű álló hatalmas és megrázó dráma. Nehogy a felvonások közt sűrűséget és hosszadalmasságot kizökkentse a közönséget a mély hangulatból, a Mámor Janovics Jenőnek teljesen újszerű színpadi berendezésben fog színe kerülni. Az új díszlet és berendezési tárgyak most készülnek a színház műhelyeiben. Igen érdekes lesz a Mámor szereposztása is: Poór Lili, Izahly Laczko, Táray, Lengyel, Forgács, Oláh Ferenc fogják a vezető szerepeket játszani.

Felelős szerkesztő: MARTON ERNŐ

Kiadó: KADIMA kiadóvállalat r. t.

Weisz és Molnár
női divatruháza
újából megnyitott!

Heller,
Weisz és Molnár

cég alatt, Cal. Reg.
Ferdinand 6. szám
alatt, a volt helyi-
séggel szemben. o

1334

Valutapiac márc. 30-án

TŐZSDÉK	Lei	csch kor.	márka	fran. frank	svájci frank	lira	osztr. kor.	magy. kor.	font sterl.	dinár	leva	longy. márká	dollár	holl. forint	török font	svéd kor.
Bukarest	valuta deviza	255 262	4350 4250	1265 1280	27 2725	700	210 192	18 16	600 625	170	91	355	141 143	—	89	—
Bécs	valuta deviza	—	13850	2275	68350	1485	387	—	83750	33250	—	191	7650	—	—	—
Prága	valuta deviza	—	—	1665 1665	493750 493750	1067 1072	27550 27850	6250	625 24190	24090 6750	3750	128	551750 544250	2079 2083	3690	143850 144250
Berlin	valuta deviza	—	—	606	—	2995	6450	1685	440	3670	1451	—	—	330	12560	—
Zürich	valuta deviza	—	—	93550	158	4645	—	2615	7	57	2252	156	13	515	19450	—
Budapest	valuta deviza	643	1662 15470	284 280	— 81	178 175	4575 4550	117550 118750	—	—	3150	1055 270	— —	2150	904 887	—

Legtinomabb likőr-különlegességek

Blumenfeld és Simon R.-T. CLUJ

str. Juliu Maniu 22

Saját főzői szilvaplátka

Saját főzői cognac és sepraplátka

Kitűnő fajborok

Ujzó bőrönd és táskák

legjobb minőségben kapható

Farmati bőröndösnél

Cluj, Str. Memorandului (Unió-u.) 16.

Erdélynek legdusabban felszerelt nagykereskedése

rövid, nürnbergi, diasmü, játékeru, iskola és írószerek, lámpa, tolelt szappan, evőeszköz, tükör, kefe, cipőkrem, lakat és egyéb a szakmához tartozó árucikkekben. Eladás nagyban!

Nussbaum Testvérek

Targu Mures—Marosvásárhely

Telefon 250. 1320

Cégtáblákat

legelőbban készít 1316

JAKAB

Starda Regala 12a. (volt Majális-u.)

„Barzel”

Fiorarie - vasúzet

CLUJ — KOLOZSVAR.

Piata M. Viteazul 13. Telef. 10-49.

Szarut, szaruhegyet, aggancsot, husolást és csontot, valamint mindennemű timárhulladékot legmagasabb napi árral vásárol

Szaru- és csontárugyár Rt. Cluj

1310

M.A.G.V.A.K

és kertgazdasági termékek

Déri Appád nagykereskedésének és kertgazdaságának bizományi árusítása a Farkas-virág-üzlet (Mátyás király tér 32) és Horváth-csemege-üzletben (Deák Ferencz-utca) megkezdődött!

„CERES”

kóser פסח של növényvaj

„CERES”

cluj bizományi lerakatunkba megérkezett

Georg Schicht R.-T., Aussig

Nagybani eladással megbízott Boskovitz Lajos keresk. ügynöksége Cluj C. R. Ferd. (Wesselényi-u.) 21. Tel. 459

GUTFRIED és HERSKOVITS

Oradea-Mare (Nagyvárad) Piata Unirel 12.

Megrendeléseket postán eszközlünk.

Erdély legnagyobb és legszolidabb importörjei. Komplet vagon olasz Clarc-cérna valamint nyári harisnyák, keztük és horgolt nyakendők érkeztek. Állandó nagy raktár mindennemű rövidáruban. ooooooooooooooooooooo

Saját kisüstön főtt seprü és szilva ~ palinka ~

BOGNÁR és SZÁNTÓ

CLUJ-TARGU-MUREŞ (CAL. REG. FERD. 70) 3571

של פסח של פסח של פסח

שלמה פאללאק felügyelete alatt saját szűrési uradalmi FAJBOROK

Dughagyma, foghagyma érkezett!

Schwartz, Szamos-u. 1

Megnyit a 1312

„PROGRESS”

Abrahám, Irom és Lób rövid, kötött, szövött és galanterie áru nagykereskedés

ORADEA-MARE, Piata Mihaiu Viteazul 5

Nagypiac-tér

Viszonteladónak legelőbb bevásárlási forrása!

Ujrafoncsorozás! Finntükrök gyártása!

Péchy és Társa

Modern üvegcsiszoló és tükörárugyár

üzemét ORADEA-MARE (Nagyvárad) Str. Saguna (Kapuscinus-u.) 20 megkezdte: Minden méretű és minőségű tükrök, butorüvegek olcsó áron megrendelhetők. 1331

KERJEN ÁRAJÁNLATOT!

Kássa A.

legelőbb géplakatos és villamoserő átviteli vállalat. Szakmája mindenféle gép-és motorok javítása, gyárak malmok és ipartelek szerelését, bővítését, javítását jutányosan vállalja. Javító műhely

CLUJ—KOLOZSVAR, 1288

Cal. Victoriei 99. sz.

Ohl. gépészmérnök és elektromérnök

18 éves üzem, műhely és irodai gyakorlattal állást keres. Kisebb tökével Rendelkezik. Cim a kiadóhivatalban. 3511-1

Minden házban fontos!

Az egészség érdekében nélkülözhetetlen

párnatoll-, vatta-, lőszőr- és gyapju-tisztítás, melyet gézerőre és vegytisztításra berendezett műhelyemben gyorsan és pontosan válllok. Raktáron tartok kész párnákat és tolat. Mérsékelt árak! Szolid kiszolgálás!

Stern Salamon

Kossuth L.-u. 10.

Bádog és zománczott edény 1298

legelőbbébban valamint mindennemű bádogos és vízvezeték szerelő munkákat legelőbban úgy helyben, mint vidéken vállal

Frisch Samu

Cluj, Cal. Motilor (v. Moostorl-u.) 143.

Tavaszi ujdonságok!

Női, gyermek harisnya, keztük és rövidáru nagy választékban érkezett

Fischbein & Spitz

rövid és kötött áru üzletébe CLUJ (Kolozsvar), Piata Unirel (Mátyás király-tér 29. szám. Bánffy-palota. 1332

Nagymennyiségű lámpaár, esek táblaüveg, karlsbadi porcellán és Dittmár-féle lámpaár érkezett.

DEUTSCH R. I.

üveg és porcellán nagykereskedés részvénytársaság

Oradea-Mare — Nagyvárad

Str. Nicolae Jorga (v. Zöldfa-u.) 4.

TELEFON 76.

1311

Pontos és szolid kiszolgálás.

2. március 31

ÜVÉSZET

Minden erdélyi mutatta be Szatársulata a Filit. Ohózat Fidiás, a korából, csupa e és mulattató bot Heitai Jerősekben A szia-és háls szerepe nek, Kőrthy Bőse, aki Periklost tett Barnáné Z. nea. Barnáné fi. tetet viz a szín-ai plusztikusau. A Filit ötször teit hízak előt.

INHAZ:

or

Ujdonság: 5-ösödör. Napfényt 120

őji álora. (Tizen-adás, igen olcsó 5: dr. Rajka J.

(Operé tudóság, olyákraktal. Altala-ayvár. Méréstelt

is (Uj betanulás-sal. Rendés hely-121. szám. A.)

trepriz. Uj szerep-olyákraktal. Nap-

2-ösödör. Operé-örriet 16. szám. nézőtőre vezető

ok jegyei előre pénztáránál.

ntéken. Akiknek Főszere-ekben, a a kitűnő Erich látványos tengeri gkapó filmszámú

Péntek szombat, ban, a raw-yorki. Főszerepben a Glauum.

teken könnyelmű, ru vig.áték. No orten egyik leg-ásárnap. Nordik-ág. Tírsadalmi obilines 16 mese. n, Thoréff Lund

premiere lesz a házban. Ritka és nagy szinpadon. B. Biznos, hogy te is ugy fogja z irodai szu-rosok csingvált ni, a mikor Strind- u. A Mámor-nak nak sinészenk tt och Léot (Bün. Ransen címmel Strindt vgnak a a swid címet ten hitn és ki-aptá a magyar álló hatalmas a felv. ásközök ga kiz. ákente a latból. Mámor ujszeru szinpadí kerün. Az uj k mostk búszulnek érdeke- lesz a ór Lil. Izsáky áca, Olál. Ferencz átszani.

RTON ERHŐ

óvállalat r.-c.

Molnár

táruh íza

egnyit!!

olnár

Cal. Feg.

d 6. szám

olt heli-

emben. o

S. J. Agnon És a meggörbödött kiegyenesedik...

— Regény —
Fordította Sas László 28

És ekkor egy emberrel találkozott, aki szembe jött vele és nagyon megijedt és Menasse Chajim nem tudta, hogy mi ez és miért ez így, de a szíve égő és izzó tűz volt és Menasse Chajim nem akarta megkérdezni és még kevésbé akart vele beszélgetésbe elegyedni. Ámde nem úgy az ember, mert alig pillantotta meg őt, már feléje fordult és köszöntötte és ezenközben elnyelte a szavakat és a hangokat:

— Este! ...
— Áldott legyen az este! Mondhat-e valamit? — válaszolta Menasse Chajim és csodálkozott.

— Amit mondhatnék, megmondottam! — szökött lomhán a szegény.

— És az? — és még jobban elcsodálkozott Menasse Chajim öfölette.

— Este!

Csodálatos! És Menasse Chajim erősítette az ő szívet és Kreindel Tsarne tartózkodási helye után tudakozódott nála.

És ez a szegény ráütött Menasse Chajim vállára és beszélt:

— Rendben van hát, menjünk együtt oda, jó koma és élvezzük a jámbor lakomat... Virrasztó éjszaka a gyerekek... Lakoma, nagy lakoma...
— Így beszélt emez és belevigyorgott a szakállába.

Amikor Menasse Chajim ezeket a szavakat hallotta, titokban megállott a szívére, mert a szegény ember elbeszélte neki mindent, ami megtörtént és nem palástolt el előtte semmit. És Menasse Chajim néhány lépésre követte a snorrt, ámde hirtelen, a koldus nagy csodálkozására, meghátrált és egy helyben maradt, mint a néma kő és a beszéd ereje elmenekült az ő szájáról és

egészen tanácstalan volt. És amikor pedig látta, hogy egymagában áll az utcán és az ember sincs már mellette, hátrafordította az ő arcát és visszafordult és visszaindult, ahonnan jött, anélkül, hogy tudta volna, mit tészen. Legott minden erejével futni kezdett, míg a lába botladozott és ő elgyengülten egy tövisbokr mellé kőre hullott és ekkor törtek ki az első könnyek nagy szerencsétlensége óta és keservesen zokpott, míg nyugodt álomba merült, távol az emberek szemétől, az utmenti bogáncs árnyékában.

BEFEJEZÉS

Menasse Chajim kitépi az ő életét ebből a világból és nem teszi az asszonyt az ő férjének tiltottá. — Az ember kezében tartja az ő kulcsait és egy magasztos hasznát. — Gondolatai összetörnek és megbolnának és halála napjára gondol. — És erejének és erőfeszítésének minden eselekedeteit elmondja ez a fejezet.

Szerencsés az, kinek bűnei megbocsájtának, aki előtt fedve van a bűn. (32. zsoltár)
Üdv annak, kit szenvedések érnek és ő nem emel panaszt az isteni igazságszolgáltatás ellen.

(Pe szikta)
És szökött rabbi Jehosua ben Levi: Aki örömben fogadja a szenvedéseket, melyek sújtják, az a világnak megváltó eselekedői mivel.

Mielőtt kivirradt volna, felkelt Menasse Chajim fekvőhelyéről, amelyet az előző este a bogáncsok között ágazott magának és a történet ismét megkísérelte. Ekkor pedig arcát megfordította, a helység felé fordult, amelyet elhagyott és az emlékezősek serege az idők végtelenjéből eléjélepett és kitérték szájukat, mint a pimasz ebek és ő iszonyodva felpattant és a kezét a szívére szorította. És mert az ajánlólevelet nem találta, amelyet sok-sok napokkal azelőtt a már meghalt snorremel eladott, elborult a szeme és megakadt a szívére. És nagy és keserves kiáltásban tör ki:
— Kreindel Tsarne!

De Kreindel Tsarnehoz nem tért többé vissza Menasse Chajim. Még sok-sok vándorlással voltak és messzebb és messzebb ment. Mert Menasse Chajim imígy beszélt az ő szívében:

— Mert minő reményre várakozhatnék még? Lám, ha visszatérnék hozzá, az se hozna megkönnyebbülést és üdvöt, mert pap vagyok és Kreindel Tsarne örökre eltiltatott tőlem és hiu minden várakozás és a reménykedés kapui be vannak csukva, csak az ő nyugalmát zavarnám és önmagamra nem hoznék áldást.

És amikor visszatért ereje és kissé erőre kapott, akkor pedig már nem volt ereje a siráshoz, a gond ismét beköltözött az ő szívébe és nem volt megkönnyebbülése és vigasza. De mégse szökött szembe Istennel és igazságos ítéletet tartott: a gonosz sorsot magára vette és meghajította vállát, hogy viselje, már csak azért is, mert ime: Isten az élet gyümölcsét se vonta meg asszonyától és kím: mindama idők alatt, míg tisztaságban együtt éltek, nem volt gyermekük. Am Menasse Chajimot ez gyötörte: milyen nagy a bűn, amelyben Kreindel Tsarne élt és megfájdult a szíve és elcsöcsödött a szeme és lelkének nagy sajtásai és mérhetetlen gyötrelmei voltak. Nem tudta talpon tartani magát és életét övni és az életét élni, mert belátta a legjobb mégis, ha eltűnne a világból: akkor az asszony lelke megnyugodna és nem lenne általa kiszolgáltatva, a gonosznak. És ekkortól kezdve arra ügyelt és arra vágyódott, hogy elhagyhassa a Tohu világot, az élet kellemetességeit eldobta magától, megundorodott a maga életétől, de mivel az éhség mégis marcangolta, oda állott és ki nyújtotta a kezét. Ha adott, akkor elfogadta az alamizsnát és gondok között ment utján és gondok között vásárolta meg kenyereit, amely napjait gyötrelmekben és szenvedésekben meghosszabbította. Ha nem adott neki, akkor se zúgolódott, igazságos ítéletet tartott, és keservét magára vette és mindenkit,

aki vonakodott adakozni neki, érdeme szerint ítélte: az ég tartotta vissza, hogy érdemtelenné szegény botlásba vigye. És szegyenkezett az emberekért és önmagáért és a Teremtőért és a nagy és szörnyű bűnéért, ami reája nehezedett. „Aki a bűn miatt szegyenkezik, mondják bölcsen, áldassék emlékeztük, annak megbocsájtatik az ő vétke.” De vár-e Menasse Chajim bünbocsánatot? Lehet-e édes jutalma a Paradicsomban, ha Kreindel Tsarne a Pokolba jut? És ha Menasse Chajimnak eszébe ötlött mindez, megtorpan, akkor is, ha éppen imáját mondta vagy a zselárt olvasta. Mert Menasse Chajim így beszélt:

— Jobb ha vétkezem és nem térek vissza hozzá és leszállok a Pokolba, mert ott találok ezt a vörös snorrt, aki rábeszélte, hogy adjam át neki az ajánlólevelet és bosszút fogok rajta állani.

De ha valaki mondaná, hogy Menasse Chajim igazán vétkezett, az egy bűnén kívül, az bizony, mondom, téved. És ezt a bűnét is igyekezett kitisztítani magából és elfütyentette a világból és azon járt a gondolatja, hogy felkeresi ez idők caddikjait, akik az országban élnek és hátha találnak orvoslást neki. De Menasse Chajim tudta, miket tevének. Nagy lármával és nagy gyalázzal elhajtának az asszonyt az ő urától és mondanák:

— Rima legyen a mi nővérünköl?

És megszenteltelenitették az ő nevét. És Menasse Chajim szánakozott az asszony becsületén és magzata becsületén és kímélte és nem borította ki az ő szegyenét és mindig halasztgatta, hogy elárulja tévelygését.

— És ha bűnben él, akkor is tudán kívül él a bűnben és a bűn engem terhel. És jobb, ha Menasse Chajim tiltatik ki a mindkét világból és Kreindel Tsarne ninesen megszenteltelenítve.

(Folytatjuk.)

APRÓHIRDETÉSEK

Egy sor ára 1 lel. — Vastagabb betűvel 4 lel.
Legnagyobb apróhirdetés ára 10 lel.

Két kétszárnyas ajtó, két ablak tokkal üvegezve eladó. Ferenc József-ut 132 szám, Benyovits. 3598-1

Egy szalmavarrónó jó fizetéssel felvétetik Rosenfeld, Ferenc József-ut 33. 3599-1

Mindenféle fordítások román, magyar, angol és francia nyelvre, valamint írógéppel való másolások gyorsan és pontosan készülnek. Fővétel hely Friedmann hírlapiroda. 3405-1

Elő Érdékteljes Ékszertrüggyár

CLUJ-KOLOZSVÁR, Str. Xosofon (Szappan-u.)

Gyárt és állandó raktár mindenféle ékszerárakban. Vállal briliáns munkákat javításokat és alakításokat. Valódi és hamis ékkövek. Foglalt és vésnői műterem. — Fogászati arany és forrasztó, huzalok és lemezek arany és ezü tben.

Nemesfém beváltó!
Telefon int. 2-13. — Sürgöncyim: „Juvere Cluj” 1273

חומש רש"י נ"ד

és kezdőkkel tanítására kerestünk intelligens, gyakorlatlalt bíró melamedot. Költ-segét csak meghívott-nak fizetünk. Javadal-mazás megegyezés szerint.

TALMUD-TORA EGYLET

KRAUSZ főrabbi címén
Dicsőszenmárton 3569 I

Ha szép és divatos cipőt akar, saját érdeké-ben keresse fel SAMSON IZSAK cipész-üzletét Cluj, Egyetem-u. 2, ahol saját ké-sztiményű kész cipőket 300 leltől feljebb beszerezhet. Mérték utáni megrendeléseket pontosan és lelkimeretesen eszközök.

GANZ

világmossági részvénytársaság igazgatósága

Piata M. Viteazul Széchenyi-tér 41. sz. (Széki-palota.)

Elvállal elektromos világítási- és erőátviteli berendezéseket. Izzólámpák, iv-lámpa szénpálák, szerelési anyagok és kisebb motorok állandóan raktáron. — Költségvetéseket és felvilágosításokat díjtalanul nyújt. Telefon 403. 1280

Utazó

csak elsőrangú erő, a rövid-költö- és norinbergi szakmából, állandó alkalmazást talál

Blau és Müller cégnél,

Timisoara (Temesvár), II., Piata Coronini 19. 3469-1

Vizszonteladók figyelmébe!

Hitter és Lób

Oradea-Mare, Str. Avram Jancu 10.
Kötött, szövött norinbergi és galanterie árak nagykereskedése. — Pontos, szolid kiszolgálás. Vidéki megrendelések postán eszközöltetnek. 3442-1

Rottmann Károly és Tsai

részvénytársaság 1220

Timisoara IV. Strada Iancu Vacarescu (Bem-utca) 14. sz.

Szesz-szabadraktár, szeszdenaturáló telep. Szilvórium és törköly-főzde, rum-, likör- és konyakgyár. Bornagy-kereskedés.

קונדמאבונג

דאס פאן מיר אויסגעשפילטע שים ווארדע אים געגעמארט דעם הרה"ק מסאמרענען אפגעשמליך דורך איינער קאמפיוסיאן פערלאוט דער געווינער אום 7' היים נאמן ארייער דאויד אין גראמווארדין 3597-1

Rosenberger Mendel Szásztrégen.

Bocskor, mesótap, feinsóber és szájgyártóblak

Állandóan nagy készlet készletben és nagyban, legol-csobb árak mellett. — Vidéki megrendeléseket is postac-személyesen is elküldjük. — Jelenlegi árak és bocskor ára 65-70 lel. — vagontételnél 3 százalékos kedvez-mény. SAMSON BOROVAR, Gyulagyár-utca 1 — Gyorsra raktáron szarben. Telefon gyár 3-85 - lakás 3-87

עסקת זיוע של פסח

Husvétii ecétsav a nagybányai ort. rabbinátus személyes fel-ügyelete mellett hechserral kap-ható, gyorsárúkép is szállítható

„PHÖNIX“

kénsav- és vegyészeti gyárnál — Nagybánya. Sörgöncyim: „Phönix“ Baia Mare

Szilágyi Eleonora Rt.

Alánlja: Likör, rum különlegességeit. Elsőrendű pezsgőt és borait. Szesz nagyraktár. 1269

Számos külföldi gyárban szerzett gyakorlatlalt készített

tejoltót

(folyékony alakban)

1.10.000 garantiált erősségben, jutányos ár és feltételek mellett szállít minden mennyi-ségben az ország egyedüli, modern német mintára berendezett 3586-1

ROMÁNKA tejoltógyár

Caransebes — (Karánsebes).
Minta ingyen és bérmentve!